

Įsakymas netenka galios 2021-04-21:

Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba, Įsakymas

Nr. [B1-265](#), 2021-03-31, paskelbta TAR 2021-04-01, i. k. 2021-06661

Dėl kai kurių Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus įsakymų pripažinimo netekusiais galios

Suvestinė redakcija nuo 2019-12-14 iki 2021-04-20

Įsakymas paskelbtas: Žin. 2004, Nr. [135-4916](#), i. k. 104110MISAK00B1-349

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBINĖS MAISTO IR VETERINARIJOS TARNYBOS
DIREKTORIUS**

**Į S A K Y M A S
DĖL PREKYBOS GALVIJ AIS IR KIAULĖMIS VETERINARIJOS REIKALAVIMŲ
PATVIRTINIMO**

2004 m. balandžio 20 d. Nr. B1-349

Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos veterinarijos įstatymo 6 straipsnio 3 dalimi ir įgyvendindamas 1964 m. birželio 26 d. Tarybos direktyvą 64/432/EEB dėl gyvūnų sveikatos problemų, turinčių įtakos Bendrijos vidaus prekybai galvijais ir kiaulėmis (OL 2004 *specialusis leidimas*, 3 skyrius, 1 tomas, p. 13), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2015 m. gegužės 22 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimu (ES) 2015/819 (OL 2015 L 129, p. 28):

Preambulės pakeitimai:

Nr. [B1-342](#), 2011-06-30, Žin., 2011, Nr. 95-4495 (2011-07-23), i. k. 111110MISAK00B1-342

Nr. [B1-1051](#), 2015-11-25, paskelbta TAR 2015-11-26, i. k. 2015-18714

1. T v i r t i n u pridedamus Prekybos galvijais ir kiaulėmis veterinarijos reikalavimus.
2. P a v e d u:
  - 2.1. įsakymo vykdymą pagal kompetenciją Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos teritorinėms valstybinėms maisto ir veterinarijos tarnyboms;
  - 2.2. įsakymo vykdymo kontrolę Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos Gyvūnų sveikatingumo ir gerovės skyriui.

Punkto pakeitimai:

Nr. [B1-705](#), 2019-09-30, paskelbta TAR 2019-10-01, i. k. 2019-15510

Punkto pakeitimai:

Nr. [B1-517](#), 2009-12-02, Žin., 2009, Nr. 145-6480 (2009-12-08), i. k. 109110MISAK00B1-517

Nr. [B1-342](#), 2011-06-30, Žin., 2011, Nr. 95-4495 (2011-07-23), i. k. 111110MISAK00B1-342

DIREKTORIAUS PAVADUOTOJAS
L. E. DIREKTORIAUS PAREIGAS

DARIUS REMEIKA

PATVIRTINTA

Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos
direktoriaus 2004 m. balandžio 20 d.
įsakymu Nr. B1-349

PREKYBOS GALVIJAIŠ IR KIAULĖMIS VETERINARIJOS REIKALAVIMAI

Preambulė. *Neteko galios nuo 2010-01-01*

Preambulės naikinimas:

Nr. [B1-517](#), 2009-12-02, Žin. 2009, Nr. 145-6480 (2009-12-08), i. k. 109110MISAK00B1-517

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Prekybos galvijais ir kiaulėmis veterinarijos reikalavimai (toliau – Reikalavimai) taikomi prekybai galvijais ir kiaulėmis su Europos Sąjungos (toliau – ES) šalimis, išskyrus prekybą šernais, laikantis 2004 m. gruodžio 22 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 1/2005 dėl gyvūnų apsaugos juos vežant ir atliekant susijusias operacijas ir, iš dalies keičiančio direktyvas 64/432/EEB ir 93/119/EB ir reglamentą (EB) Nr. 1255/97 (OL 2005 L 3, p. 1), 2009 m. spalio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1069/2009, nustatančio žmonėms vartoti neskirtų šalutinių gyvūninių produktų ir jų gaminių sveikumo taisyklės ir panaikiniančio reglamentą (EB) Nr. 1774/2002 (OL 2009 L 300, p. 1), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2019 m. birželio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2019/1009 (OL 2019 L 170, p. 1), Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus 2002 m. birželio 24 d. įsakymo Nr. 284 „Dėl Bendrųjų gyvūnų tam tikrų ligų ir specifinių kiaulių vezikulinės ligos kontrolės reikalavimų patvirtinimo“, Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus 2002 m. lapkričio 14 d. įsakymo Nr. 515 „Dėl Veterinarijos reikalavimų kuilių spermai pavirtinimo“, Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2003 m. birželio 16 d. įsakymo Nr. 3D-234 „Dėl Ūkinių gyvūnų laikymo vietų registravimo ir jose laikomų ūkinių gyvūnų ženklavimo ir apskaitos tvarkos aprašo patvirtinimo“, Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus 2004 m. balandžio 15 d. įsakymo Nr. B1-325 „Dėl Veterinarijos reikalavimų galvijų spermai patvirtinimo“, Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus 2004 m. rugpjūčio 30 d. įsakymo Nr. B1-755 „Dėl Snukio ir nagų ligos kontrolės reikalavimų“ nuostatų.

Punkto pakeitimai:

Nr. [B1-517](#), 2009-12-02, Žin., 2009, Nr. 145-6480 (2009-12-08), i. k. 109110MISAK00B1-517

Nr. [B1-705](#), 2019-09-30, paskelbta TAR 2019-10-01, i. k. 2019-15510

2. Vartojamos sąvokos:

Bruceliozės neapimta galvijų banda – galvijų banda, kuri atitinka 1 priedo 11–14 punktų reikalavimus.

Gyvulių banda (toliau – banda) – vienoje gyvulių laikymo vietoje laikoma vienos rūšies gyvulių grupė, sudaranti vieną epidemiologinį vienetą, kuriai suteikiamas atpažinties numeris. Jei vienoje gyvulių laikymo vietoje laikoma daugiau nei viena gyvulių banda, tai kiekviena iš jų turi sudaryti atskirą epidemiologinį vienetą ir kiekviena iš jų turi būti atpažįstama pagal atskirą numerį.

Igaliotasis veterinarijos gydytojas – privatus veterinarijos gydytojas, kuriam pagal sutartį pavesta atlikti kai kurias valstybinės veterinarijos funkcijas.

Oficialiai bruceliozės neapimta galvijų banda – galvijų banda, kuri atitinka 1 priedo 7–10 punktų reikalavimus.

Oficialiai bruceliozės neapimta ES šalis arba regionas – ES šalis arba regionas, kurie atitinka 1 priedo 16–18 punktų reikalavimus.

Oficialiai enzoitinės galvijų leukozės neapimta banda – banda, kuri atitinka 4 priedo 1 ir 2 punktų reikalavimus.

Oficialiai enzootinės galvijų leukozės neapimta ES šalis arba regionas – ES šalis arba regionas, kurie atitinka 4 priedo 5 ir 6 punktų reikalavimus.

Oficialiai tuberkuliozės neapimta banda – galvijų banda, kuri atitinka 1 priedo 1 ir 2 punktų reikalavimus.

Oficialiai tuberkuliozės neapimta ES šalis arba regionas – ES šalis arba jos regionas, kurie atitinka 1 priedo 5 ir 6 punktų reikalavimus.

Prekiautojas – Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos nustatyta tvarka patvirtintas fizinis ar juridinis asmuo, kuris, siekdamas pelno, tiesiogiai arba netiesiogiai perka ir parduoda gyvulius ir per didžiausią leistiną 30 dienų laikotarpį nupirktus gyvulius perparduoda arba perkelia juos iš pirmųjų patalpų į kitas jam nepriklausančias patalpas ir kuris atitinka Reikalavimų 36–39 punktus.

Privalomos pranešti ligos – gyvulių ligos, nurodytos 5 priedo 1 punkte.

Regionas – Lietuvos Respublikos administracinis vienetas – apskritis.

Skerstini gyvuliai – galvijai (įskaitant *Bison bison* ir *Bubalus bubalus* rūšių) arba kiaulės, skirti gabenti į skerdyklą arba surinkimo centrą, iš kurio jie gali būti gabunami tik paskersti.

Surinkimo centras – laikymo vieta, surinkimo centras arba turgus, kuriuose galvijai arba kiaulės, kilę skirtingose laikymo vietose, yra surenkami, siekiant sudaryti gyvulių siuntą, skirtą prekybai. Surinkimo centras turi būti patvirtintas prekybai ir atitikti 25–30 punktų reikalavimus.

Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba (toliau – VMVT) – Lietuvos Respublikos kompetentinga institucija.

Valstybinis veterinarijos gydytojas – veterinarijos gydytojas, pagal veterinarijos veiklą reglamentuojančius teisės aktus atliekantis valstybinės veterinarijos funkciją.

Veisliniai arba produkcijos gyvuliai – galvijai (įskaitant *Bison bison* ir *Bubalus bubalus* rūšių) ir kiaulės, išskyrus skerstinius gyvulius, bet įskaitant gyvulius, skirtus pieno ir mėsos gamybai arba darbui, pasirodymams arba parodoms, išskyrus gyvulius, dalyvaujančius kultūros renginiuose ir sporto varžybose.

Punkto pakeitimai:

Nr. [B1-517](#), 2009-12-02, *Žin.*, 2009, Nr. 145-6480 (2009-12-08), i. k. 109110MISAK00B1-517

3. Kitos Reikalavimuose vartojamos sąvokos atitinka sąvokas, vartojamas reglamente (EB) Nr. 1/2005 ir 2017 m. kovo 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) 2017/625 dėl oficialios kontrolės ir kitos oficialios veiklos, kuri vykdoma siekiant užtikrinti maisto ir pašarų srities teisės aktų bei gyvūnų sveikatos ir gerovės, augalų sveikatos ir augalų apsaugos produktų taisyklių taikymą, kuriuo iš dalies keičiami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentai (EB) Nr. 999/2001, (EB) Nr. 396/2005, (EB) Nr. 1069/2009, (EB) Nr. 1107/2009, (ES) Nr. 1151/2012, (ES) Nr. 652/2014, (ES) 2016/429 ir (ES) 2016/2031, Tarybos reglamentai (EB) Nr. 1/2005 ir (EB) Nr. 1099/2009 bei Tarybos direktyvos 98/58/EB, 1999/74/EB, 2007/43/EB, 2008/119/EB ir 2008/120/EB, ir kuriuo panaikinami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentai (EB) Nr. 854/2004 ir (EB) Nr. 882/2004, Tarybos direktyvos 89/608/EEB, 89/662/EEB, 90/425/EEB, 91/496/EEB, 96/23/EB, 96/93/EB ir 97/78/EB bei Tarybos sprendimas 92/438/EEB (OL 2017 L 95, p. 1), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2019 m. sausio 14 d. Komisijos deleguotoju reglamentu (ES) 2019/478 (OL 2019 L 82, p. 4).

Punkto pakeitimai:

Nr. [B1-517](#), 2009-12-02, *Žin.*, 2009, Nr. 145-6480 (2009-12-08), i. k. 109110MISAK00B1-517

Nr. [B1-705](#), 2019-09-30, paskelbta TAR 2019-10-01, i. k. 2019-15510

4. VMVT turi užtikrinti, kad tik gyvuliai, kurie atitinka šiuos Reikalavimus, būtų siunčiami iš Lietuvos Respublikos į kitas ES šalis.

5. Galvijai ir kiaulės, kuriems taikomi šie Reikalavimai:

5.1. turi būti patikrinti dėl tapatumo ir, valstybiniam veterinarijos gydytojui per 24 valandas iki jų išvežimo atlikus klinikinę apžiūrą, turi būti sveiki;

5.2. neturi būti įsigyti iš gyvulių laikymo vietos arba teritorijos, kurioje dėl gyvulių sveikatos priežasčių pagal ES arba nacionalinių teisės aktų reikalavimus taikomi draudimai ar apribojimai atitinkamoms gyvulių rūšims;

5.3. turi būti suženklinti pagal Ūkinių gyvūnų registravimo ir ženklavimo taisyklės ir 2000 m. liepos 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1760/2000, nustatantį galvijų identifikavimo bei registravimo sistemą, reglamentuojantį jautienos bei jos produktų ženklimą ir panaikinantį Tarybos reglamentą (EB) Nr. 820/97 (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 3 skyrius, 30 tomas, p. 248), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2006 m. lapkričio 20 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1791/2006 (OL 2006 L 363, p. 1);

5.4. turi atitikti Reikalavimų 6–11 punktus.

Punkto pakeitimai:

Nr. [B1-517](#), 2009-12-02, *Žin.*, 2009, Nr. 145-6480 (2009-12-08), i. k. 109110MISAK00B1-517

6. Galvijai ir kiaulės nuo išvežimo iš laikymo vietos iki atvežimo į paskirties vietą privalo neturėti kontakto su porakanopiais gyvuliais, išskyrus tos pačios sveikatos būklės porakanopius gyvulius.

7. Galvijai ir kiaules turi būti gabenami transporto priemonėmis, kurios atitinka reglamento (EB) Nr. 1/2005 ir 31–35 punktų reikalavimus.

Punkto pakeitimai:

Nr. [B1-517](#), 2009-12-02, *Žin.*, 2009, Nr. 145-6480 (2009-12-08), i. k. 109110MISAK00B1-517

8. Pagal 51 punkte nurodytą tvarką gali būti parengiamos valymo ir dezinfekavimo vietų patvirtinimo taisyklės.

9. ES rinkai skirtiems galvijams ir kiaulėms turi būti išduotas veterinarijos sertifikatas. Veterinarijos sertifikatas turi būti vieno lapo arba, jeigu reikalingas daugiau kaip vienas lapas, turi būti tokios formos, kad bet kurie du arba daugiau lapų sudarytų dokumento nedalomą visumą ir turėtų tą patį serijos numerį. Veterinarijos sertifikatas turi būti išduotas gyvulių klinikinės apžiūros dieną ir surašytas paskirties šalies bent viena oficialia kalba ir lietuvių kalba. Veterinarijos sertifikatas turi galioti 10 dienų nuo gyvulių klinikinės apžiūros dienos.

10. Gyvulių siuntų klinikinė apžiūra prieš išduodant veterinarijos sertifikatą (įskaitant papildomas garantijas) gali būti atliekama gyvulių laikymo vietoje arba surinkimo centre. VMVT turi užtikrinti, kad veterinarijos sertifikatas būtų išduodamas valstybinio veterinarijos gydytojo, atlikusio gyvulių klinikinę apžiūrą, kaip nurodyta šiuose Reikalavimuose, tačiau:

10.1. gyvuliams, vežamiems iš patvirtinto surinkimo centro, veterinarijos sertifikatas išduodamas remiantis veterinarijos dokumentu, išduotu gyvulių laikymo vietą kontroliuojančio valstybinio veterinarijos gydytojo; veterinarijos dokumente turi būti nurodyta visa sertifikavimui būtina informacija;

10.2. gyvuliams, vežamiems iš gyvulių laikymo vietos, kuriai taikomi Reikalavimų V skyriuje nurodytos gyvulių laikymo vietų priežiūros sistemos (toliau – patvirtinta priežiūros sistema) reikalavimai, veterinarijos sertifikatas išduodamas remiantis veterinarijos dokumentu, išduotu gyvulių laikymo vietos įgaliotojo veterinarijos gydytojo; veterinarijos dokumente turi būti nurodyta visa sertifikavimui būtina informacija;

10.3. valstybinis veterinarijos gydytojas turi užtikrinti, kad būtų laikomasi papildomų garantijų, nurodytų ES teisės aktuose.

Punkto pakeitimai:

Nr. [B1-517](#), 2009-12-02, *Žin.*, 2009, Nr. 145-6480 (2009-12-08), i. k. 109110MISAK00B1-517

11. Surinkimo centro priežiūrą atliekantis valstybinis veterinarijos gydytojas turi atlikti atvežtų gyvulių reikalingus patikrinimus.

Punkto pakeitimai:

Nr. [B1-517](#), 2009-12-02, *Žin.*, 2009, Nr. 145-6480 (2009-12-08), i. k. 109110MISAK00B1-517

12. Valstybinis veterinarijos gydytojas, pildantis veterinarijos sertifikato, skirto prekybai galvijais ar kiaulėmis ES, C dalį, turi užtikrinti, kad būtų pranešta apie gyvulių judėjimą ANIMO ar TRACES sistema sveikatos ar veterinarijos sertifikato išdavimo dieną.

13. Gyvuliai gali būti vežami tranzitu per tarpinį surinkimo centrą kitoje ES šalyje, prieš juos išvežant į paskirties ES šalį. Šiuo atveju veterinarijos sertifikatas turi būti užpildytas gyvulių kilmės ES šalies valstybinio veterinarijos gydytojo. Valstybinis veterinarijos gydytojas, atsakingas už tarpinio surinkimo centro kontrolę, prieš gyvulių išvežimą į paskirties ES šalį turi užpildyti antrą veterinarijos sertifikatą, įrašyti jame pirmo veterinarijos sertifikato serijos numerį ir prisegti antrą veterinarijos sertifikatą prie pirmo veterinarijos sertifikato arba patvirtintos jo kopijos. Šiuo atveju bendras veterinarijos sertifikatų galiojimo laikas neturi viršyti Reikalavimų 9 punkte nurodyto termino.

Punkto pakeitimai:

Nr. [B1-517](#), 2009-12-02, *Žin.*, 2009, Nr. 145-6480 (2009-12-08), i. k. 109110MISAK00B1-517

14. Veisliniai arba produkcijos gyvuliai turi atitikti Reikalavimų 4–13 punktų nuostatas ir šias sąlygas:

14.1. jie turi būti laikyti paskutinėje gyvulių laikymo vietoje ne mažiau kaip 30 dienų iki išvežimo į ES šalį arba į surinkimo centrą, arba nuo gimimo, jeigu gyvuliai yra jaunesni kaip 30 dienų amžiaus. Valstybinis veterinarijos gydytojas, remdamasis ženklinimo patikrinimu, nurodytu Reikalavimų 5 punkte, ir duomenimis apie gyvulius, turi būti įsitikinęs, kad gyvuliai atitinka šią sąlygą ir kad jie yra kilę ES šalyje arba buvo importuoti iš trečiosios šalies nepažeidžiant ES teisės aktų, reglamentuojančių gyvulių sveikatą, reikalavimų. Jeigu gyvuliai vežami per patvirtintą surinkimo centrą, esantį gyvulių kilmės ES šalies teritorijoje, gyvulių surinkimas iš gyvulių laikymo vietų į šį centrą siuntos suformavimui ir išvežimui neturi trukti ilgiau kaip 6 dienas;

14.2. gyvuliai, importuojami iš trečiosios šalies į ES šalį, kuri nėra galutinė paskirties vieta, turi būti vežami į paskirties ES šalį su veterinarijos dokumentais, kaip nustatyta reglamente (ES) 2017/625 ir jį įgyvendinamuosiuose teisės aktuose;

Punkto pakeitimai:

Nr. [B1-705](#), 2019-09-30, *paskelbta TAR 2019-10-01*, i. k. 2019-15510

14.3. iš trečiosios šalies importuoti gyvuliai, atvežti į paskirties vietą, prieš tolimesnį judėjimą turi atitikti šiuos Reikalavimus. Tokie gyvuliai negali būti perkelti į bandą tol, kol už gyvulių laikymo vietos priežiūrą atsakingas veterinarijos gydytojas įsitikina, kad importuotų gyvulių sveikatos būklė yra tokia pati arba geresnė, negu gyvulių laikymo vietoje esančių gyvulių;

14.4. jeigu gyvuliai importuoti į gyvulių laikymo vietą iš trečiosios šalies, iš šios gyvulių laikymo vietos 30 dienų, skaičiuojant nuo tokių gyvulių importo į gyvulių laikymo vietą dienos, negalima išvežti nė vieno gyvulio, išskyrus tuos atvejus, kai importuoti gyvuliai yra atskiriami nuo kitų gyvulių, laikomų toje gyvulių laikymo vietoje.

Punkto pakeitimai:

Nr. [B1-517](#), 2009-12-02, *Žin.*, 2009, Nr. 145-6480 (2009-12-08), i. k. 109110MISAK00B1-517

15. Veisliniai arba produkcijos galvijai turi atitikti Reikalavimų 4–13 punktų nuostatas ir šias sąlygas:

15.1. jie turi būti iš oficialiai tuberkuliozės neapimtos bandos ir, jeigu jie yra vyresni kaip 6 savaičių amžiaus, tuberkuliozės tyrimo tuberkulinu, atlikto, kaip nurodyta Reikalavimų 2 priede, arba per 30 dienų laikotarpį iki galvijų atskyrimo iš kilmės bandos, arba vietoje ir laikantis sąlygų, nustatytų ES teisės aktuose, rezultatas turi būti neigiamas. Tuberkuliozės tyrimą tuberkulinu atlikti nebūtina, jeigu galvijai vežami iš oficialiai tuberkuliozės neapimtos ES šalies arba regiono arba ES šalyje arba jos regione taikoma patvirtinta priežiūros sistema;

15.2. vyresnių kaip 12 mėnesių amžiaus nekastruotų galvijų, kurie vežami iš oficialiai bruceliozės neapimtos galvijų bandos, kraujo mėginių tyrimo serumo agliutinacijos (toliau – SAT)

metodu pagal Reikalavimų 3 priedą (ar kitu Europos Bendrijų Komisijos Maisto grandinės ir gyvūnų sveikatos nuolatinio komiteto patvirtintu metodu), atlikto per 30 dienų iki galvijų išvežimo iš kilmės bandos, metu nustatytas *brucella* skaičius turi būti ne didesnis kaip 30 tarptautinių agliutinacijos vienetų mililitre. Bruceliozės tyrimą atlikti neprivaloma, jeigu galvijai vežami iš oficialiai bruceliozės neapimtos ES šalies arba regiono arba ES šalyje arba jos regione taikoma patvirtinta priežiūros sistema;

15.3. jie turi būti iš oficialiai enzootinės galvijų leukozės neapimtos bandos ir kiekvieno vyresnio nė 12 mėnesių amžiaus galvijo mėginio, paimto per 30 dienų laikotarpį iki išvežimo iš kilmės bandos, tyrimo dėl enzootinės galvijų leukozės, atlikto pagal Reikalavimų 4 priedą, rezultatas neigiamas. Enzootinės galvijų leukozės tyrimas nėra būtinas, jeigu galvijai vežami iš oficialiai enzootinės galvijų leukozės neapimtos ES šalies arba regiono arba ES šalyje arba jos regione taikoma patvirtinta priežiūros sistema;

15.4. nuo išvežimo iš gyvulių laikymo vietos iki atvežimo į paskirties vietą galvijai negali turėti kontakto su galvijais, atitinkančiais tik Reikalavimų 16 punktą.

Punkto pakeitimai:

Nr. [B1-517](#), 2009-12-02, Žin., 2009, Nr. 145-6480 (2009-12-08), i. k. 109110MISAK00B1-517

16. Skerstini galvijai turi atitikti 4–13 punktų reikalavimus, būti iš oficialiai tuberkuliozės neapimtos ir oficialiai enzootinės galvijų leukozės neapimtos bandos, o jeigu tai nekastruoti galvijai – būti iš oficialiai bruceliozės neapimtos bandos.

17. Skerstini gyvuliai, kurie paskirties šalyje buvo:

17.1. pristatyti į skerdyklą, turi būti paskersti kaip galima greičiau, bet ne vėliau kaip per 72 valandas nuo jų atgabenimo;

17.2. pristatyti į patvirtintą surinkimo centrą, turi būti išgabenti tiesiai į skerdyklą paskersti kaip galima greičiau, bet ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo jų atgabenimo į surinkimo centrą; nuo atgabenimo į surinkimo centrą iki jų išgabavimo į skerdyklą gyvuliai negali turėti kontakto su porakanopiais gyvuliais, išskyrus gyvulius, kurie atitinka šiuos Reikalavimus.

18. VMVT turi užtikrinti, kad būtų pranešama VMVT apie užkrečiamąsias ligas, nurodytas 5 priedo 1 punkte. VMVT iki gegužės 31 dienos turi pateikti Europos Komisijai kasmetinę informaciją apie 5 priedo 1 punkte nurodytų užkrečiamųjų ligų paplitimą ir kitas užkrečiamąsias ligas, nurodytas papildomose garantijose, įskaitant taikomas stebėsenos ir likvidavimo programas. Ši informacija turi būti pateikta pagal vienodus kriterijus, nustatytus pagal 51 punkte nustatytą tvarką. Europos Komisija turi pristatyti šią informaciją Maisto grandinės ir gyvūnų sveikatos nuolatiniam komitete ir gali naudoti šią informaciją priimant sprendimus, nurodytus 1 ir 4 prieduose.

19. VMVT, paruošusi užkrečiamųjų ligų, nurodytų 5 priedo 2 punkte, privalomą nacionalinę kontrolės programą, turi pateikti ją Europos Komisijai, nurodydama:

19.1. ligos paplitimą šalyje;

19.2. programos paruošimo priežastis, atsižvelgiant į užkrečiamosios ligos kontrolės svarbą ir programos naudą;

19.3. geografinę teritoriją, kurioje programa bus taikoma;

19.4. statuso kategorijas, kurios turi būti taikomos gyvulių laikymo vietoms, siekiamus standartus kiekvienai kategorijai ir reikalingą tyrimų tvarką;

19.5. programos stebėsenos tvarką, rezultatus, kurie turi būti teikiami kasmet Europos Komisijai;

19.6. veiksmus, kurie turi būti taikomi, jeigu dėl bet kokių priežasčių gyvulių laikymo vietos netenka savo statuso;

19.7. priemones, kurios turi būti taikomos, jeigu tyrimų, atliktų pagal programos reikalavimus, rezultatai yra teigiami.

20. Europos Komisija turi išanalizuoti VMVT pateiktą programą. Programa turi būti patvirtinta pagal kriterijus, nurodytus 19, 51 punkte. Pagal tą pačią tvarką bendros arba terminuotos

papildomos garantijos, kurios gali būti reikalingos prekybai ES, turi būti apibrėžtos tuo pačiu metu arba ne vėliau kaip per 3 mėnesius nuo programos patvirtinimo. Šios garantijos neturi viršyti nacionalinių garantijų.

21. Programos gali būti pakeistos ar papildytos pagal 51 punkte nurodytą tvarką. Programų papildymai arba pakeitimai, kurie jau buvo patvirtinti, arba garantijos, kurios buvo nustatytos pagal 20 punktą, gali būti patvirtintos 51 punkte nurodyta tvarka.

22. Jeigu VMVT mano, kad Lietuvos Respublikos teritorija ar jos regionas yra neapimti užkrečiamųjų ligų, nurodytų 5 priedo 2 punkte, ji turi pateikti Europos Komisijai tai patvirtinančius dokumentus, nurodydama:

22.1. ligos atsiradimo priežastis ir paplitimo istoriją;

22.2. ligos stebėsenos rezultatus, paremtus serologinių, mikrobiologinių, patologinių ir epidemiologinių tyrimų rezultatais ir tuo faktu, kad apie ligą, pagal teisės aktus, privaloma pranešti VMVT;

22.3. ligos stebėsenos laikotarpį;

22.4. kur tinkama, laikotarpį ir geografinę teritoriją, kai buvo draudžiama vakcinacija nuo ligos;

22.5. taikytas priemonės, siekiant įrodyti, kad ligos nėra.

23. Europos Komisija turi išanalizuoti pateiktus dokumentus. Bendros ar specialios garantijos, kurių gali prireikti prekybai ES, gali būti apibrėžtos pagal 51 punkte nurodytą tvarką. Šios garantijos neturi viršyti nacionalinių garantijų.

24. VMVT turi informuoti Europos Komisiją apie duomenų, nurodytų 22 punkte, pasikeitimą, ypač tuo atveju, jeigu nustatomi nauji ligos protrūkiai. Garantijos, nurodytos 23 punkte, atsižvelgiant į pranešimus apie ligos protrūkius ir paplitimą, gali būti papildytos arba atšauktos pagal 51 punkte nurodytą tvarką.

II. REIKALAVIMAI SURINKIMO CENTRŲ PATVIRTINIMUI

25. VMVT turi užtikrinti, kad siekiantys patvirtinimo surinkimo centrai atitiktų šiuos reikalavimus:

25.1. būtų kontroliuojami valstybinio veterinarijos gydytojo, kuris turi užtikrinti, kad būtų laikomasi 6 ir 7 punktų reikalavimų;

25.2. būtų teritorijoje, kurioje netaikomi draudimai ar apribojimai pagal ES ar nacionalinių teisės aktų reikalavimus;

25.3. būtų valomi ir dezinfekuojami prieš naudojimą pagal valstybinio veterinarijos gydytojo nurodymus;

25.4. atsižvelgiant į surinkimo centro galimybę talpinti gyvulius, jame būtų:

25.4.1. patalpos, skirtos gyvuliams, kai jis naudojamas kaip surinkimo centras,

25.4.2. patalpos gyvulių pakrovimui, iškrovimui, laikymui, girdymui ir šėrimui, gydymui; šios patalpos turi būti lengvai valomos ir dezinfekuojamos,

25.4.3. patalpos gyvulių apžiūrai,

25.4.4. patalpos gyvulių izoliavimui,

25.4.5. priemonės patalpų ir transporto priemonių valymui ir dezinfekcijai,

25.4.6. teritorija pašarams, pakratams ir mėšlui laikyti,

25.4.7. nutekamųjų vandenų surinkimo sistema,

25.4.8. patalpa valstybiniam veterinarijos gydytojui;

25.5. priimtų tik gyvulius, kurie yra identifikuoti ir kilę iš bandų, kurios yra oficialiai neapimtos tuberkuliozės, bruceliozės ir enzootinės galvijų leukozės, arba skerstinus gyvulius, atitinkančius Reikalavimus; kai gyvuliai yra priimami į surinkimo centrą, jo savininkas ar atsakingas asmuo turi užtikrinti, kad gyvuliai būtų aiškiai identifikuoti ir juos lydėtų atitinkami veterinarijos dokumentai;

25.6. būtų reguliariai tikrinami, siekiant įsitikinti, kad jie atitinka reikalavimus, taikomus patvirtinimui;

Punkto pakeitimai:

Nr. [B1-517](#), 2009-12-02, *Žin.*, 2009, Nr. 145-6480 (2009-12-08), i. k. 109110MISAK00B1-517

25.7. turi atitikti Ūkinių gyvūnų gerovės reikalavimus, patvirtintus Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus 2019 m. rugsėjo 20 d. įsakymu Nr. B1-690 „Dėl Ūkinių gyvūnų gerovės reikalavimų patvirtinimo“, ir reglamentą (EB) Nr. 1/2005.

Papildyta punktu:

Nr. [B1-517](#), 2009-12-02, *Žin.*, 2009, Nr. 145-6480 (2009-12-08), i. k. 109110MISAK00B1-517

Punkto pakeitimai:

Nr. [B1-705](#), 2019-09-30, paskelbta TAR 2019-10-01, i. k. 2019-15510

26. Surinkimo centro savininkas ar atsakingas asmuo, remdamasis gyvulių lydimaiais dokumentais arba gyvulių atpažinties numeriais ar ženklais, turi registruoti žurnale ar kompiuterinėje duomenų bazėje ir saugoti ne mažiau kaip 3 metus šiuos duomenis:

26.1. savininko vardą, pavardę arba juridinio asmens pavadinimą, gyvulių kilmės vietos adresą, gyvulių atvežimo ir išvežimo datą, gyvulių skaičių, galvijų atpažinties numerius arba kiaulių kilmės vietos ar bandos registracijos numerį, gyvulių paskirties vietas;

26.2. vežėjo registracijos numerį, transporto priemonės, kuria atvežami į surinkimo centrą gyvuliai ar iš jos išvežami, registracijos numerį.

Punkto pakeitimai:

Nr. [B1-1051](#), 2015-11-25, paskelbta TAR 2015-11-26, i. k. 2015-18714

27. Visiems surinkimo centrams veterinarinis patvirtinimas suteikiamas vadovaujantis Valstybinės veterinarinės kontrolės subjektų, išskyrus maisto tvarkymo subjektus, veterinarinio patvirtinimo ir įregistravimo tvarkos aprašu, patvirtintu Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus 2005 m. kovo 1 d. įsakymu Nr. B1-146 „Dėl Valstybinės veterinarinės kontrolės subjektų, išskyrus maisto tvarkymo subjektus, veterinarinio patvirtinimo ir įregistravimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (toliau – Valstybinės veterinarinės kontrolės subjektų, išskyrus maisto tvarkymo subjektus, veterinarinio patvirtinimo ir įregistravimo tvarkos aprašas). Surinkimo centrui gali būti suteikiamas veterinarinis patvirtinimas surinkti tik tam tikros rūšies veislinius arba produkcijos, arba skerstinus gyvulius. VMVT sudaro ir nuolat atnaujina patvirtintų surinkimo centrų sąrašą, kuriame nurodomi surinkimo centrams suteikti veterinarinio patvirtinimo numeriai ir kuris skelbiamas VMVT interneto svetainėje.

Punkto pakeitimai:

Nr. [B1-517](#), 2009-12-02, *Žin.*, 2009, Nr. 145-6480 (2009-12-08), i. k. 109110MISAK00B1-517

Nr. [B1-342](#), 2011-06-30, *Žin.*, 2011, Nr. 95-4495 (2011-07-23), i. k. 111110MISAK00B1-342

Nr. [B1-705](#), 2019-09-30, paskelbta TAR 2019-10-01, i. k. 2019-15510

28. Surinkimo centro veterinarinis patvirtinimas sustabdomas arba panaikinamas vadovaujantis Valstybinės veterinarinės kontrolės subjektų, išskyrus maisto tvarkymo subjektus, veterinarinio patvirtinimo ir įregistravimo tvarkos aprašu, jeigu surinkimo centras neatitinka Reikalavimų 25–26 punktų, reglamento (EB) Nr. 1/2005 ar kitų teisės aktų, reglamentuojančių gyvūnų sveikatą, reikalavimų. Veterinarinis patvirtinimas gali būti atnaujinamas vadovaujantis Valstybinės veterinarinės kontrolės subjektų, išskyrus maisto tvarkymo subjektus, veterinarinio patvirtinimo ir įregistravimo tvarkos aprašu, kai nustatoma, kad surinkimo centras visiškai atitinka Reikalavimus.

Punkto pakeitimai:

Nr. [B1-517](#), 2009-12-02, *Žin.*, 2009, Nr. 145-6480 (2009-12-08), i. k. 109110MISAK00B1-517

Nr. [B1-342](#), 2011-06-30, *Žin.*, 2011, Nr. 95-4495 (2011-07-23), i. k. 111110MISAK00B1-342

Nr. [B1-705](#), 2019-09-30, paskelbta TAR 2019-10-01, i. k. 2019-15510

29. VMVT turi užtikrinti, kad surinkimo centrą aptarnautų pakankamas įgaliotųjų veterinarijos gydytojų skaičius, reikalingas užduotims atlikti.

Punkto pakeitimai:

Nr. [B1-517](#), 2009-12-02, *Žin.*, 2009, Nr. 145-6480 (2009-12-08), i. k. 109110MISAK00B1-517

30. Taisyklės, reikalingos vienodam 25–29 punktų taikymui, turi būti patvirtintos pagal 51 punkte nurodytą tvarką.

III. REIKALAVIMAI VEŽĖJAMS

31. VMVT turi užtikrinti, kad vežėjai atitiktų šiuos papildomus reikalavimus:

31.1. gyvulių vežimui naudotų transporto priemonės, kurios yra:

31.1.1. sukonstruotos tokiu būdu, kad iš jų neištekėtų ar neiškristų mėšlas, pakratai ar pašarai,

31.1.2. valomos ir dezinfekuojamos nedelsiant po kiekvieno gyvulių arba bet kokių produktų, kurie gali turėti įtakos gyvulių sveikatai, transportavimo ir, jeigu reikia, prieš kiekvieną gyvulių pakrovimą, naudojant VMVT patvirtintas dezinfekcines medžiagas;

31.2. privalo turėti VMVT patvirtintas valymui ir dezinfekavimui skirtas patalpas ar vietas, įskaitant patalpas, skirtas pakratams ir mėšlui, arba turi dokumentais įrodyti, kad šiuos darbus atlieka VMVT patvirtintas trečiasis asmuo.

Punkto pakeitimai:

Nr. [B1-517](#), 2009-12-02, *Žin.*, 2009, Nr. 145-6480 (2009-12-08), i. k. 109110MISAK00B1-517

32. Vežėjai turi užtikrinti, kad apie kiekvieną gyvuliams vežti naudojamą transporto priemonę bus tvarkoma registracija ir ne mažiau kaip 3 metus saugoma ši informacija:

32.1. gyvulių surinkimo vieta, data ir laikas, taip pat gyvulių laikytojų ar surinkimo centro, iš kurio vežami gyvuliai, pavadinimas arba fizinio asmens vardas ir pavardė, adresas;

32.2. gyvulių paskirties vietos, datos ir laikai, gyvulių gavėjo (-ų) vardas (-ai), pavardė (-ės) arba pavadinimas (-ai) ir adresas (-ai);

32.3. vežtų gyvulių rūšys ir skaičius;

32.4. transporto priemonės dezinfekavimo data ir vieta;

32.5. dokumentų, išduotų gyvulių siuntai, duomenys ir numeriai;

32.6. kiekvienos kelionės trukmė.

Punkto pakeitimai:

Nr. [B1-517](#), 2009-12-02, *Žin.*, 2009, Nr. 145-6480 (2009-12-08), i. k. 109110MISAK00B1-517

33. Vežėjai turi užtikrinti, kad siunta arba gyvuliai nuo jų išvežimo iš laikymo vietos ar surinkimo centro iki atvežimo į paskirties vietą neturėtų kontakto su žemesnio sveikatos statuso gyvuliais.

34. Reikalavimų 31–35 punktų nuostatos netaikomos, kai gyvuliai nuo išvykimo iki paskirties vietos vežami trumpesniu nei 65 kilometrų atstumu. VMVT kontroliuoja, kaip vežėjai vykdo Reikalavimų nuostatas dėl gyvulių siuntas lydinčių dokumentų.

Punkto pakeitimai:

Nr. [B1-517](#), 2009-12-02, *Žin.*, 2009, Nr. 145-6480 (2009-12-08), i. k. 109110MISAK00B1-517

35. Nustačius Reikalavimų 31–35 punktų nuostatų pažeidimus, reglamento (EB) Nr. 1/2005 26 straipsnio nuostatos yra taikomos ir dėl gyvulių sveikatos.

Punkto pakeitimai:

Nr. [B1-517](#), 2009-12-02, *Žin.*, 2009, Nr. 145-6480 (2009-12-08), i. k. 109110MISAK00B1-517

IV. REIKALAVIMAI PREKIAUTOJAMS IR PREKIAUTOJŲ PATALPOMS

36. VMVT turi užtikrinti, kad visi prekyautojai būtų įregistruoti vadovaujantis Valstybinės veterinarinės kontrolės subjektų, išskyrus maisto tvarkymo subjektus, veterinarinio patvirtinimo ir įregistravimo tvarkos aprašu. Prekiautojai privalo atitikti šias sąlygas:

Punkto pakeitimai:

Nr. [B1-705](#), 2019-09-30, paskelbta TAR 2019-10-01, i. k. 2019-15510

36.1. turi prekiauti tik gyvuliais, kurie yra suženklinti ir yra iš oficialiai tuberkuliozės, bruceliozės ir enzootinės galvijų leukozės neapimtų bandų, arba skerstiniais gyvuliais, kurie atitinka šiuos Reikalavimus; turi užtikrinti, kad gyvuliai būtų tinkamai suženklinti ir atitinkamai gyvulių rūšiai būtų išduoti veterinarijos dokumentai, kuriuose nurodoma gyvulių sveikatos būklė; VMVT gali leisti prekiauti suženklintais gyvuliais, kurie neatitinka šio punkto reikalavimų, jeigu jie yra vežami tiesiai į skerdyklą, esančią gyvulių kilmės ES šalyje, netalpinant jų į patvirtintas prekyautojų patalpas, kad skerdykloje jie būtų kaip galima greičiau paskersti, siekiant apsaugoti nuo užkrečiamųjų ligų išplitimo; turi taikyti reikalingas priemones, siekiant užtikrinti, kad į skerdyklą atvežti gyvuliai neturėtų kontakto su kitais gyvuliais ir būtų skerdziami atskirai nuo kitų gyvulių;

36.2. remdamiesi gyvulių lydimaiais dokumentais arba gyvulių atpažinties numeriais ar ženklais, turi registruoti žurnaluose arba kompiuterinėje duomenų bazėje ir saugoti ne mažiau kaip 3 metus šiuos duomenis:

36.2.1. savininko vardą ir pavardę arba juridinio asmens pavadinimą, gyvulių kilmės vietos adresą, gyvulių įsigijimo datą, gyvulių paskirtį, gyvulių skaičių, galvijų atpažinties numerius arba kiaulių kilmės vietos arba bandos registracijos numerį,

36.2.2. vežėjo registracijos numerį ir (arba) transporto priemonės, kuria vežami ar surenkami gyvuliai, registracijos numerį,

36.2.3. pirkėjo vardą ir pavardę arba pavadinimą, gyvulių paskirties vietą,

36.2.4. kelionės žurnalo kopijas ir (arba) veterinarijos sertifikatų serijos numerius;

Punkto pakeitimai:

Nr. [B1-1051](#), 2015-11-25, paskelbta TAR 2015-11-26, i. k. 2015-18714

36.3. jeigu prekyautojas gyvulius laiko jam priklausančiose patalpose, jis turi užtikrinti, kad:

36.3.1. gyvulius prižiūrintys darbuotojai būtų specialiai apmokyti taikyti šiuos Reikalavimus ir gyvulių priežiūros ir gerovės reikalavimus,

36.3.2. valstybinis veterinarijos gydytojas, jeigu reikia, reguliariai gyvulius tikrintų ir atliktų tyrimus,

36.3.3. būtų imamasi visų priemonių užkirsti kelią gyvulių užkrečiamųjų ligų išplitimui.

Punkto pakeitimai:

Nr. [B1-517](#), 2009-12-02, Žin., 2009, Nr. 145-6480 (2009-12-08), i. k. 109110MISAK00B1-517

Nr. [B1-342](#), 2011-06-30, Žin., 2011, Nr. 95-4495 (2011-07-23), i. k. 111110MISAK00B1-342

37. VMVT turi užtikrinti, kad visos prekyautojo patalpos, skirtos verslo reikalams, būtų patvirtintos. Prekiautojo patalpos turi atitikti šiuos reikalavimus:

Punkto pakeitimai:

Nr. [B1-705](#), 2019-09-30, paskelbta TAR 2019-10-01, i. k. 2019-15510

37.1. jos turi būti kontroliuojamos valstybinio veterinarijos gydytojo;

37.2. jos turi būti teritorijoje, kurioje netaikomi draudimai ar apribojimai pagal ES ar nacionalinių teisės aktų reikalavimus;

37.3. jose turi būti:

37.3.1. tinkamos ir pakankamo dydžio patalpos gyvulių apžiūrai, izoliavimui, kad visus gyvulius galima būtų atskirti užkrečiamosios ligos protrūkio atveju,

37.3.2. patalpos gyvuliams iškrauti ir, kur tinkama, atitinkamo standarto gyvuliams laikyti, girdyti, šerti ir gydyti; šios patalpos turi būti lengvai valomos ir dezinfekuojamos,

37.3.3. teritorija pakratams ir mėšlui laikyti,

37.3.4. nutekamųjų vandenų surinkimo sistema;

37.4. turi būti valomos ir dezinfekuojamos prieš naudojimą pagal valstybinio veterinarijos gydytojo nurodymus.

Punkto pakeitimai:

Nr. [B1-517](#), 2009-12-02, *Žin.*, 2009, Nr. 145-6480 (2009-12-08), i. k. 109110MISAK00B1-517

38. Prekiautojų įregistravimas panaikinamas ar jų patalpų veterinarinis patvirtinimas sustabdomas arba panaikinamas vadovaujantis Valstybinės veterinarinės kontrolės subjektu, išskyrus maisto tvarkymo subjektus, veterinarinio patvirtinimo ir įregistravimo tvarkos aprašu, jeigu nesilaikoma Reikalavimų 36–37 punktų, taip pat kitų šių Reikalavimų punktų arba kitų teisės aktų, reglamentuojančių gyvūnų sveikatą, nuostatų. Veterinarinis patvirtinimas gali būti atnaujinamas vadovaujantis Valstybinės veterinarinės kontrolės subjektu, išskyrus maisto tvarkymo subjektus, veterinarinio patvirtinimo ir įregistravimo tvarkos aprašu, kai nustatoma, kad prekiautojas ir jo patalpos visiškai atitinka šiuos Reikalavimus. VMVT reguliariai tikrina prekiautojų patalpas ir prekiautojus, siekdama įsitikinti, ar laikomasi Reikalavimų 36–37 punktų nuostatų.

Punkto pakeitimai:

Nr. [B1-517](#), 2009-12-02, *Žin.*, 2009, Nr. 145-6480 (2009-12-08), i. k. 109110MISAK00B1-517

Nr. [B1-342](#), 2011-06-30, *Žin.*, 2011, Nr. 95-4495 (2011-07-23), i. k. 111110MISAK00B1-342

Nr. [B1-705](#), 2019-09-30, *paskelbta TAR 2019-10-01, i. k. 2019-15510*

39. VMVT sudaro ir nuolat atnaujina patvirtintų prekiautojų ir patvirtintų prekiautojų patalpų sąrašus, kuriuose nurodomi prekiautojams ir prekiautojų patalpoms suteikti veterinarinio patvirtinimo numeriai ir kurie skelbiami VMVT interneto svetainėje.

Punkto pakeitimai:

Nr. [B1-517](#), 2009-12-02, *Žin.*, 2009, Nr. 145-6480 (2009-12-08), i. k. 109110MISAK00B1-517

V. GYVULIŲ LAIKYMO VIETŲ PRIEŽIŪROS SISTEMA

40. VMVT turi įdiegti gyvulių laikymo vietų priežiūros sistemą, kuri turi apimti:

40.1. bandas;

40.2. savininką ar kitą fizinį ar juridinį asmenį, atsakingą už laikymo vietą;

40.3. veterinarijos gydytoją, atsakingą už laikymo vietos priežiūrą;

40.4. VMVT;

40.5. VMVT patvirtintą veterinarijos laboratoriją;

40.6. kompiuterinę duomenų bazę;

40.7. veterinarijos gydytoją, atliekantį priežiūrą skerdykloje ar patvirtintame surinkimo centre.

41. Priežiūros sistemos pagrindiniai uždaviniai – suskirstyti gyvulių laikymo vietas pagal gyvulių sveikatos būklę, reguliariai tikrinti jų atitiktį Reikalavimams, rinkti epidemiologinius duomenis ir atlikti stebėseną, siekiant užtikrinti, kad būtų taikomos šių Reikalavimų sąlygos ir kitų teisės aktų reikalavimai dėl gyvulių sveikatos. Ši priežiūros sistema turi būti privaloma visoms gyvulių laikymo vietoms, įtrauktoms į priežiūros sistemą. VMVT gali taikyti tokią priežiūros sistemą tik viename arba keliuose regionuose. Taikant tokią išimtį, gyvulių judėjimui į tokį regioną iš kitų regionų, kurie nėra įtraukti į priežiūros sistemą, turi būti taikomi šie Reikalavimai. VMVT turi nustatyti veterinarijos gydytojų, gyvulių laikymo vietų atsakingų asmenų arba savininkų, veterinarijos sertifikatų išduodančių valstybinių veterinarijos gydytojų ir kitų priežiūros sistemoje dalyvaujančių asmenų pareigas ir teises.

42. VMVT turi užtikrinti, kad būtų laikomasi šių pareigų:

42.1. kiekvienas gyvulių laikymo vietos savininkas arba atsakingas asmuo:

42.1.1. turi sudaryti sutartį su įgaliotuoju veterinarijos gydytoju dėl veterinarinės priežiūros atlikimo,

Punkto pakeitimai:

Nr. [B1-517](#), 2009-12-02, Žin., 2009, Nr. 145-6480 (2009-12-08), i. k. 109110MISAK00B1-517

42.1.2. įtaręs užkrečiamąją ligą, turi nedelsdamas apie tai pranešti gyvulių laikymo vietos priežiūrą atliekančiam įgaliotajam veterinarijos gydytojui arba VMVT,

Punkto pakeitimai:

Nr. [B1-517](#), 2009-12-02, Žin., 2009, Nr. 145-6480 (2009-12-08), i. k. 109110MISAK00B1-517

42.1.3. turi pranešti įgaliotajam veterinarijos gydytojui apie gyvulių atvežimą į jo prižiūrimą gyvulių laikymo vietą,

Punkto pakeitimai:

Nr. [B1-517](#), 2009-12-02, Žin., 2009, Nr. 145-6480 (2009-12-08), i. k. 109110MISAK00B1-517

42.1.4. atvežtus gyvulius turi laikyti atskirtus nuo kitų gyvulių prieš jų įleidimą į gyvulių laikymo vietą, kad įgaliotasis veterinarijos gydytojas galėtų juos apžiūrėti, jeigu reikia, atlikti tyrimus, kad būtų išlaikytas gyvulių laikymo vietos statusas;

Punkto pakeitimai:

Nr. [B1-517](#), 2009-12-02, Žin., 2009, Nr. 145-6480 (2009-12-08), i. k. 109110MISAK00B1-517

42.2. įgaliotieji veterinarijos gydytojai turi būti kontroliuojami VMVT ir turi atitikti šiuos reikalavimus:

42.2.1. atitikti reikalavimus, taikomus veterinarijos gydytojo profesijai,

42.2.2. neturėti finansinio intereso ar giminystės ryšių su gyvulių laikymo vietos savininku ar atsakingu asmeniu,

42.2.3. reguliariai atnaujinti savo žinias, žinoti teisės aktų reikalavimus, reglamentuojančius gyvulių sveikatą,

42.2.4. laikytis VMVT nustatytų reikalavimų, kad priežiūros sistema tinkamai funkcionuotų,

42.2.5. teikti gyvulių laikymo vietos savininkui ar atsakingam asmeniui informaciją ir pagalbą, siekiant užtikrinti, kad būtų išlaikytas gyvulių laikymo vietos statusas, paremtas programa, suderinta su VMVT,

42.2.6. užtikrinti gyvulių identifikavimą,

42.2.7. pranešti VMVT apie užkrečiamąsias ligas ir rizikos faktorius gyvulių sveikatai ir gerovei ir visuomenės sveikatai,

42.2.8. nustatyti gyvulių gaišimo priežastis ir nurodyti lavonų sunaikinimo būdą,

42.2.9. užtikrinti higienos reikalavimų taikymą;

Punkto pakeitimai:

Nr. [B1-517](#), 2009-12-02, Žin., 2009, Nr. 145-6480 (2009-12-08), i. k. 109110MISAK00B1-517

42.3. VMVT turi suteikti įgaliotiesiems veterinarijos gydytojams įgaliojimus aptarnauti tam tikrą gyvulių laikymo vietų skaičių tam tikroje geografinėje teritorijoje; VMVT turi sudaryti įgaliotųjų veterinarijos gydytojų ir gyvulių laikymo vietų, kurie dalyvauja priežiūros sistemoje, sąrašą; jeigu VMVT nustato, kad įgaliotasis veterinarijos gydytojas neatitinka nustatytų reikalavimų, ji turi sustabdyti arba panaikinti patvirtinimą ir taikyti nuobaudas.

Punkto pakeitimai:

Nr. [B1-517](#), 2009-12-02, Žin., 2009, Nr. 145-6480 (2009-12-08), i. k. 109110MISAK00B1-517

43. VMVT kompiuterinėje duomenų bazėje turi būti ši informacija:

43.1. kiekvieno gyvulio:

43.1.1. individualus atpažinties numeris arba numeriai (reglamento (EB) Nr. 1760/2000 4 straipsnio 1 dalyje, 4 b straipsnyje, 4 c straipsnio 1 dalyje ir 4 d straipsnyje nurodytais atvejais),

43.1.2. gimimo data,

43.1.3. lytis,

43.1.4. veislė arba spalva,

43.1.5. motinos individualus atpažinties numeris arba, jeigu galvijus importuotas iš trečiosios šalies, individualus galvijo atpažinties numeris, kurį galvijui suteikė paskirties valstybė narė pagal reglamentą (EB) Nr. 1760/2000,

43.1.6. laikymo vietos, kurioje gyvulys gimė, registracijos numeris,

43.1.7. laikymo vietų, kuriose gyvulys buvo laikomas, registracijos numeriai ir gyvulių perkėlimo į kitas laikymo vietas datos,

43.1.8. gaišimo arba paskerdimo data,

43.1.9. elektroninės tapatybės nustatymo priemonės tipas, jei taikoma;

Punkto pakeitimai:

Nr. [B1-1051](#), 2015-11-25, paskelbta TAR 2015-11-26, i. k. 2015-18714

43.2. kiekvienos laikymo vietos:

43.2.1. identifikavimo numeris, kurį sudaro ne daugiau kaip 12 skaičių (išskyrus šalies kodą),

43.2.2. savininko vardas, pavardė ir adresas;

43.3. duomenys kompiuterinėje duomenų bazėje turi būti saugomi ne mažiau kaip 3 metus po galvijo mirties ar po kiaulių registravimo; kiaulių duomenų bazei taikomi šio punkto ir 43.2, 43.5 punktų reikalavimai;

43.4. siekiant užtikrinti kiaulių nacionalinės kompiuterinės duomenų bazės funkcionalumą, bazės taikymo taisyklės, įskaitant nacionalinės kompiuterinės duomenų bazės informacijos pobūdį, turi būti patvirtintos pagal 51 punkte nurodytą tvarką;

43.5. duomenų bazė turi gebėti bet kuriuo metu teikti šiuos duomenis:

43.5.1. laikymo vietoje laikomų visų galvijų identifikacijos numerius arba, jeigu tai kiaulių grupės, laikymo vietos ar bandos registracijos numerį ir veterinarijos sertifikatų numerius, kur tinkama,

43.5.2. kiekvieno galvijo judėjimus, pradedant nuo laikymo vietos, kurioje galvijus gimė, arba, jeigu galvijai buvo importuoti iš trečiosios šalies, nuo laikymo vietos, iš kurios jis buvo importuotas; kiaulių grupės paskutinė laikymo vieta arba paskutinės bandos registracijos numeris ir importuotų gyvulių iš trečiosios šalies laikymo vieta, iš kurios jie buvo importuoti.

44. Visi priežiūros sistemos dalyviai, išskyrus nurodytą 42.1 punkte, turi atsiskaityti VMVT. VMVT turi būti atsakinga už priežiūros sistemos įdiegimą ir turi reguliariai atlikti tikrinimus, siekdama užtikrinti jos tinkamą funkcionavimą.

45. VMVT, įdiegusi priežiūros sistemą, nurodytą 40–44 punktuose, kuri veikia ne mažiau kaip 12 mėnesių, turi teikti Europos Komisijai ją patvirtinti pagal 51 punkte nurodytą tvarką. Europos Komisija turi išanalizuoti pateiktus dokumentus. Europos Komisijos ekspertai turi atlikti priežiūros sistemos patikrinimą. Jeigu patikrinimo rezultatai geri, Europos Komisija turi per 90 dienų nuo prašymo gavimo dienos pateikti pranešimą ir atitinkamus pasiūlymus dėl patvirtinimo Maisto grandinės ir gyvūnų sveikatos nuolatiniam komitetui. Jeigu nustatoma pažeidimų ar jie kartojasi priežiūros, sistemos patvirtinimas gali būti sustabdomas pagal 51 punkte nurodytą tvarką Europos Komisijos ar ES šalių prašymu.

46. ES šalims, kurios savo teritorijoje įgyvendino patvirtintą priežiūros sistemą, kaip nurodyta 40–44 punktuose, turi būti leista netaikyti 5.1.2 punkto reikalavimų gyvulių judėjimui savo šalies teritorijoje.

VI. KONTROLĖ

47. VMVT turi bausti fizinius ir juridinius asmenis, pažeidusius šiuos Reikalavimus.

48. Jeigu nustatoma, kad nesilaikoma arba buvo nesilaikoma šių Reikalavimų, VMVT turi imtis visų reikiamų priemonių apsaugoti gyvulių sveikatą ir užkirsti kelią užkrečiamųjų ligų išplitimui. Priklausomai nuo aplinkybių VMVT gali:

48.1. nutraukti gyvulių judėjimą arba grąžinti gyvulius trumpiausiu keliu į vietą, iš kurios buvo atvežti, užtikrinant, kad tai neturės įtakos gyvulių sveikatai ir gerovei;

48.2. nutraukus gyvulių judėjimą, pasirūpinti, kad gyvuliai būtų laikomi tinkamomis sąlygomis ir būtų tinkamai prižiūrimi;

48.3. organizuoti gyvulių paskerdimą; paskerstų gyvulių paskirtis ir naudojimas turi būti reguliuojamas:

48.3.1. pagal 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 853/2004, nustatantį konkrečius gyvūninės kilmės maisto produktų higienos reikalavimus (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 3 skyrius, 45 tomas, p. 14), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2019 m. birželio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2019/1243 (OL 2019 L 198, p. 241), reglamentą (ES) 2017/625 ir jį įgyvendinamuosius teisės aktus, arba“;

Punkto pakeitimai:

Nr. [B1-517](#), 2009-12-02, *Žin.*, 2009, Nr. 145-6480 (2009-12-08), i. k. 109110MISAK00B1-517

Nr. [B1-705](#), 2019-09-30, paskelbta TAR 2019-10-01, i. k. 2019-15510

48.3.2. pagal reglamento (EB) Nr. 1069/2009 reikalavimus, kai negalima nustatyti gyvulių sveikatos statuso arba jie kelia pavojų kitų gyvulių ir visuomenės sveikatai; tačiau, jeigu taikomi reglamento (EB) Nr. 1069/2009 reikalavimai, gyvulių savininkui arba jo atstovui prieš priimant galutinį sprendimą turi būti suteiktas pereinamasis laikotarpis; šiuo atveju turi būti taikomos Reikalavimų 49 punkto nuostatos.

Punkto pakeitimai:

Nr. [B1-705](#), 2019-09-30, paskelbta TAR 2019-10-01, i. k. 2019-15510

49. Paskirties ES šalies kompetentinga institucija turi nedelsiant pranešti kilmės ES šalies kompetentingai institucijai apie nustatytus Reikalavimų pažeidimus. Pagal reglamento (ES) 2017/625 ir jį įgyvendinamųjų teisės aktų reikalavimus ES šalys turi teikti pagalbą viena kitai įgyvendinant Reikalavimus.

Punkto pakeitimai:

Nr. [B1-705](#), 2019-09-30, paskelbta TAR 2019-10-01, i. k. 2019-15510

50. 47–48 punktai neturi pažeisti nacionalinių taisyklių, taikomų baudžiamosioms sankcijoms.

51. Kai nurodoma į šį punktą, turi būti taikomos 2011 m. vasario 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 182/2011, kuriuo nustatomos valstybių narių vykdomos Komisijos naudojimosi įgyvendinimo įgaliojimais kontrolės mechanizmų taisyklės ir bendrieji principai (OL 2011 L 55, p. 13), nuostatos.

Punkto pakeitimai:

Nr. [B1-705](#), 2019-09-30, paskelbta TAR 2019-10-01, i. k. 2019-15510

52. Patikrinimai gyvulių laikymo ir paskirties vietose atliekami vadovaujantis reglamentu (ES) 2017/625 ir jį įgyvendinamaisiais teisės aktais.

Punkto pakeitimai:

Nr. [B1-517](#), 2009-12-02, *Žin.*, 2009, Nr. 145-6480 (2009-12-08), i. k. 109110MISAK00B1-517

Nr. [B1-705](#), 2019-09-30, paskelbta TAR 2019-10-01, i. k. 2019-15510

53. Už šių Reikalavimų 1–4 prieduose nurodytų diagnostikos standartų ir metodų koordinavimą yra atsakingas Nacionalinis maisto ir veterinarijos rizikos vertinimo institutas. VMVT nuolat atnaujina informaciją apie įstaigas, atsakingas už šių Reikalavimų 1–4 prieduose nurodytų diagnostikos standartų ir metodų koordinavimą, ir šią informaciją skelbia VMVT interneto svetainėje. Nacionalinio maisto ir veterinarijos rizikos vertinimo instituto pareigos ir atsakomybė nurodyta Reikalavimų 2, 3 prieduose ir Reikalavimų 4 priedo II skyriuje.

Papildyta punktu:

Nr. [B1-517](#), 2009-12-02, *Žin.*, 2009, Nr. 145-6480 (2009-12-08), i. k. 109110MISAK00B1-517

REIKALAVIMAI GALVIJŲ BANDOMS DĖL GALVIJŲ TUBERKULIOZĖS IR GALVIJŲ BRUCELIOZĖS

I. OFICIALIAI TUBERKULIOZĖS NEAPIMTA GALVIJŲ BANDA

1. Galvijų banda laikoma oficialiai neapimta tuberkuliozės, jeigu:
  - 1.1. visi bandos galvijai neturi tuberkuliozės klinikinių požymių;
  - 1.2. visų vyresnių kaip 6 savaičių amžiaus galvijų tuberkulinizacijos, atliktos pagal 2 priedo reikalavimus ne mažiau kaip du kartus, pirmą kartą tiriant po 6 mėnesių nuo ligos likvidavimo ir antrą kartą tiriant po 6 mėnesių po pirmojo tyrimo arba, jeigu banda buvo sudaryta iš galvijų, surinktų iš oficialiai tuberkuliozės neapimtų bandų, pirmą kartą tiriant po 60 dienų nuo galvijų surinkimo (antrą kartą galvijai netiriami), rezultatai neigiami;
  - 1.3. atlikus pirmą tyrimą, nurodytą 1.2 punkte, joks galvijus, vyresnis kaip 6 savaičių amžiaus, nepateko į bandą, išskyrus tuos atvejus, kai galvijo tuberkulinizacijos rezultatai buvo neigiami atlikus tyrimą 30 dienų prieš jam patenkant į bandą arba po 30 dienų nuo patekimo į bandą; paskutiniu atveju galvijus turi būti izoliuotas nuo kitų bandos galvijų, kad būtų išvengta tiesioginio arba netiesioginio kontakto su kitais galvijais, kol bus gautas neigiamas tuberkulinizacijos rezultatas; tačiau VMVT gali nereikalauti šio tyrimo galvijams, vežamiems tik Lietuvos Respublikos teritorijoje, jeigu galvijai yra vežami iš oficialiai tuberkuliozės neapimtos bandos, išskyrus tuos atvejus, kai regionui, kur yra banda, nesuteiktas oficialiai tuberkuliozės neapimto regiono statusas; VMVT turi reikalauti atlikti tyrimus galvijams, vežamiems į bandas, dalyvaujančias priežiūros sistemoje, nurodytoje Reikalavimų 40 punkte.
2. Galvijų banda išlaiko oficialiai tuberkuliozės neapimtos bandos statusą, jeigu:
  - 2.1. taikomi 1.1 ir 1.3 punktų reikalavimai;
  - 2.2. visi galvijai, patenkantys į laikymo vietą, yra atvežti iš oficialiai tuberkuliozės neapimtų bandų;
  - 2.3. visi laikymo vietoje laikomi galvijai, išskyrus jaunesnius kaip 6 savaičių amžiaus veršelius, gimusius laikymo vietoje, kasmet tiriami pagal 2 priedo reikalavimus; tačiau VMVT visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje arba regionuose, kuriuose visos galvijų bandos yra tiriamos pagal tuberkuliozės likvidavimo programą, gali pakeisti tyrimų dažnumą ir galvijus leisti tirti kitu dažnumu:
    - 2.3.1. jei kasmet iki gruodžio 31 dienos nustatomas galvijų bandų, patvirtintų, kad užkrėstos tuberkulioze, vidutinis metinis procentinis dydis, neviršijantis 1% visų tam tikroje apibrėžtoje teritorijoje esančių bandų paskutinių dvejų metų priežiūros duomenų, laikas tarp įprastų bandos tyrimų gali būti padidintas iki dvejų metų, o produkcijos jaučiai, laikomi regione, gali būti netiriami tuberkulinu, jeigu jie yra iš oficialiai tuberkuliozės neapimtų bandų ir VMVT užtikrina, kad jie nebus naudojami veisimui ir bus vežami tiesiai į skerdyklą,
    - 2.3.2. jei kasmet iki gruodžio 31 dienos iš visų tam tikroje apibrėžtoje teritorijoje esančių bandų paskutinių keturių metų priežiūros duomenų nustatomas galvijų bandų, užkrėstų tuberkulioze, vidutinis metinis procentinis dydis, neviršija 0,2 %, laikas tarp įprastų bandos tyrimų gali būti padidintas iki trejų metų ir (arba) amžius, kurį pasiekus galvijams turi būti atliekami tokie tyrimai, gali būti padidintas iki 24 mėnesių,
    - 2.3.3. jei kasmet iki gruodžio 31 dienos iš visų tam tikroje apibrėžtoje teritorijoje esančių galvijų bandų paskutinių šešių metų priežiūros duomenų nustatomas bandų, užkrėstų tuberkulioze, vidutinis metinis procentinis dydis, neviršijantis 0,1 %, laikas tarp įprastų bandos tyrimų gali būti

padidintas iki ketverių metų arba VMVT gali nereikalauti bandų tuberkulinizacijos, jeigu laikomasi šių sąlygų:

2.3.3.1. tuberkulinizacijos, atliekamos visiems patenkantiems į bandą galvijams, rezultatai yra neigiami,

2.3.3.2. visi paskersti galvijai tiriami dėl tuberkuliozės, nustatyti patologiniai anatomiciniai pokyčiai tiriami histopatologiniu ir bakteriologiniu metodais tuberkuliozei nustatyti;

2.3.4. padaugėjęs ligos atvejų, VMVT Lietuvos Respublikoje ar jos dalyje gali dažniau atlikti galvijų tuberkulinizaciją.

3. Oficialiai tuberkuliozės neapimtos bandos statusas laikinai sustabdomas, jeigu:

3.1. nesilaikoma 2 punkto reikalavimų;

3.2. įtariama, kad vieno ar daugiau galvijų tuberkulinizacijos rezultatas teigiamas, arba tuberkuliozė įtariama atlikus poskerdiminį patikrinimą; įtarus, kad galvijo tyrimo rezultatai gali būti teigiami, jis turi būti pašalintas iš bandos ir paskerstas; turi būti atliekamas galvijų, kurių tyrimų rezultatai buvo teigiami, ar įtariamų galvijų skerdenos poskerdiminis patikrinimas, laboratoriniai ir epidemiologiniai tyrimai; bandos statusas laikinai sustabdomas, kol baigiami laboratoriniai tyrimai; kai tuberkuliozė nenustatoma, oficialiai tuberkuliozės neapimtos bandos statuso laikinas sustabdymas gali būti atšauktas, jeigu, praėjus ne mažiau kaip 42 dienoms po galvijų, kurių tuberkulinizacijos rezultatai buvo teigiami, pašalinimo iš bandos, ištyrus visus vyresnius kaip šešių savaičių amžiaus galvijus, gaunami neigiami tuberkulinizacijos rezultatai;

3.3. bandoje yra galvijų, kurių sveikatos būklė nežinoma, kaip nurodyta 2 priede; tokiu atveju bandos statusas laikinai sustabdomas tol, kol nepaaiškėja tokių galvijų sveikatos būklė; šie galvijai izoliuojami nuo kitų bandos galvijų, kol nepaaiškėja jų sveikatos būklė, atlikus odos alerginį tyrimą tuberkulinu ir po 42 dienų pakartojus tyrimą tuberkulinu arba atlikus poskerdiminį patikrinimą ir laboratorinius tyrimus;

3.4. kaip išimtį 3.3 punktui VMVT gali įprastus bandos tyrimus atlikti taikydama 2 priede nurodytą palyginamąją tuberkulinizaciją; jeigu bandoje ne mažiau kaip trejus metus nebuvo gautas nė vienas teigiamas tyrimų rezultatas, VMVT gali neriboti kitų tokios bandos galvijų judėjimo, užtikrinant, kad iš tokios laikymo vietos galvijai nebus išvežti parduoti ES, kol nebus nustatytas galvijų, kurių tuberkulinizacijos rezultatai buvo abejotini, statusas; jeigu bent vieno galvijo vėlesnio tyrimo rezultatai yra teigiami arba abejotini, taikomi 3.2 punkto reikalavimai; jei liga patvirtinama, turi būti atsekti ir iširti visi galvijai, išvežti iš laikymo vietos po paskutinio bandos galvijų tyrimo, kurio rezultatai buvo aiškūs.

4. Oficialiai tuberkuliozės neapimtos bandos statusas panaikinamas, jei tuberkuliozė patvirtinama laboratorijoje išskyrus tuberkuliozės sukėlėją *Mycobacterium bovis*; VMVT oficialiai tuberkuliozės neapimtos bandos statusą gali panaikinti, jeigu:

4.1. nesilaikoma 2 punkto reikalavimų;

4.2. klasikinei tuberkuliozei būdingi pataloginiai pokyčiai nustatomi atliekant poskerdiminį patikrinimą;

4.3. epidemiologiniu tyrimu nustatoma infekcijos galimybė;

4.4. dėl bet kurių kitų priežasčių reikia kontroliuoti galvijų tuberkuliozę.

5. VMVT turi atsekti ir patikrinti visas epidemiologiniu požiūriu susijusias bandas; oficialiai tuberkuliozės neapimtos bandos statusas negražinamas tol, kol nebaigiami patalpų ir įrankių valymo ir dezinfekavimo darbai ir kol negaunami visų vyresnių kaip 6 savaičių amžiaus galvijų tuberkulinizacijos, atliktos du kartus, pirmą kartą praėjus ne mažiau kaip 60 dienų, o antrą kartą – ne mažiau kaip keturiems mėnesiams ir ne daugiau kaip 12 mėnesių po to, kai buvo išvežtas paskutinis galvijus, kurio tuberkulinizacijos rezultatai buvo teigiami, neigiami rezultatai.

5.1. Remiantis informacija, pateikta pagal Reikalavimų 18 punktą, Lietuvos Respublika ar jos regionas gali būti paskelbti oficialiai tuberkuliozės neapimti pagal tvarką, nurodytą šių Reikalavimų 51 punkte, jeigu jie atitinka šiuos reikalavimus:

5.1.1. kiekvienų kalendorinių metų gruodžio 31 dienos duomenimis, galvijų bandų, kurios buvo patvirtintos, kad užkrėstos tuberkuloze, procentinė dalis neviršija 0,1 % visų bandų šešerius metus paeiliui, o 99,9 % visų bandų šešerius metus paeiliui buvo suteiktas oficialiai tuberkuliozės neapimtų bandų statusas,

5.1.2. kiekvienas galvijus yra identifikuotas pagal ES teisės aktų reikalavimus,

5.1.3. visiems paskerstiems galvijams atliekamas poskerdiminis patikrinimas,

5.1.4. laikomasi oficialiai tuberkuliozės neapimtos bandos statuso laikino sustabdymo ir panaikinimo reikalavimų.

6. Lietuvos Respublika ar jos regionas išlaiko oficialiai tuberkuliozės neapimtos teritorijos ar jos regiono statusą, jei laikomasi 5.1 punktų reikalavimų. Jeigu tuberkuliozės epidemiologinė situacija šalyje ar regione, kurie pripažinti oficialiai tuberkuliozės neapimti, keičiasi, Europos Komisija Reikalavimų 51 punkte nustatyta tvarka gali priimti sprendimą sustabdyti arba panaikinti statusą, kol nebus įvykdyti visi tokio sprendimo reikalavimai.

II. OFICIALIAI BRUCELIOZĖS NEAPIMTA IR BRUCELIOZĖS NEAPIMTA GALVIJŲ BANDA

7. Galvijų banda yra oficialiai neapimta bruceliozės, jeigu:

7.1. joje nėra nė vieno galvijo, kuriam būtų atlikta vakcinacija nuo bruceliozės, išskyrus pateles, kurioms vakcinacija buvo atlikta bent prieš trejus metus;

7.2. joje laikomiems galvijams bruceliozės klinikinių požymių nebuvo nustatyta bent šešis mėnesius;

7.3. visiems vyresniems kaip 12 mėnesių amžiaus galvijams buvo atliktas vienas iš šiame punkte nurodytų tyrimų pagal 3 priedo reikalavimus ir jo rezultatai buvo neigiami:

7.3.1. du serologiniai tyrimai, nurodyti šio priedo 19 punkte, antrą tyrimą atliekant ne anksčiau kaip po 3 mėnesių ir ne vėliau kaip po 12 mėnesių atlikus pirmą tyrimą,

7.3.2. trys pieno mėginių tyrimai kas tris mėnesius ir ne anksčiau kaip po šešių savaičių šio priedo 19 punkte nurodytas bruceliozės serologinis tyrimas;

7.4. visi į bandą atvežti galvijai yra iš bandos, turinčios oficialiai bruceliozės neapimtos bandos statusą, o vyresniems kaip 12 mėnesių amžiaus galvijams, atlikus tyrimą SAT metodu pagal 3 priedo reikalavimus, nustatytas *brucella* titras yra mažesnis kaip 30 tarptautinių agliutinacijos vienetų mililitre arba gauti neigiami kitų tyrimų, patvirtintų pagal šių Reikalavimų 51 punkte nurodytą tvarką, rezultatai, tyrimus atlikus 30 dienų prieš jiems patenkant į bandą arba praėjus 30 dienų nuo jų patekimo į tokią bandą; paskutiniu atveju galvijai turi būti izoliuoti nuo kitų tos bandos galvijų tokiu būdu, kad būtų išvengta tiesioginio arba netiesioginio sąlyčio su kitais galvijais, kol bus gauti neigiami tyrimo rezultatai.

8. Galvijų banda išlaiko oficialiai bruceliozės neapimtos bandos statusą, jeigu:

8.1. kasmet pagal 3 priedo reikalavimus atliekamas vienas iš šiame punkte nurodytų tyrimų, o jo rezultatai yra neigiami:

8.1.1. trys pieno mėginių tyrimai pieno žiedo metodu kas tris mėnesius,

8.1.2. trys pieno mėginių tyrimai imunofermentinės analizės (toliau – IFA) metodu kas tris mėnesius,

8.1.3. du pieno mėginių tyrimai pieno žiedo metodu kas tris mėnesius, po to, praėjus ne mažiau kaip šešioms savaitėms, 19 punkte nurodytas serologinis tyrimas,

8.1.4. du pieno mėginių tyrimai IFA metodu kas tris mėnesius, po to, praėjus ne mažiau kaip šešioms savaitėms, 19 punkte nurodytas serologinis tyrimas,

8.1.5. du serologiniai tyrimai, antrą tyrimą atliekant ne anksčiau kaip po 3 mėnesių ir ne vėliau kaip po 12 mėnesių nuo pirmojo tyrimo;

8.2. visi į bandą patenkantys galvijai yra iš bandos, turinčios oficialiai bruceliozės neapimtos bandos statusą, o vyresniems kaip 12 mėnesių galvijams atlikus tyrimą SAT metodu pagal 3 priedo

reikalavimus, *brucella* titras yra mažesnis kaip 30 tarptautinių agliutinacijos mililitre arba galvijų tyrimų kitu pagal šių Reikalavimų 51 punkte nurodytą tvarką patvirtintu metodu rezultatai neigiami, tyrimus atliekant 30 dienų prieš jiems patenkant į bandą arba praėjus 30 dienų nuo jų patekimo į tokią bandą; paskutiniu atveju galvijai turi būti izoliuoti nuo kitų tos bandos galvijų tokiu būdu, kad būtų išvengta tiesioginio arba netiesioginio sąlyčio su kitais galvijais, kol bus gauti neigiami tyrimo rezultatai; tačiau šiame punkte nurodyto tyrimo nereikalaujama atlikti šalyje ar jos regione tais atvejais, kai bruceliozės apimtų galvijų bandų procentinė dalis neviršija 0,2 % bent dvejus metus ir galvijus atvežamas iš oficialiai bruceliozės neapimtos bandos, vežimo metu neturėjo sąlyčio su žemesnį statusą turinčiais galvijais;

8.3. nepažeidžiant 8.2.3 punkto, galvijai iš bruceliozės neapimtos bandos gali patekti į oficialiai bruceliozės neapimtą bandą, jei jie yra bent 18 mėnesių amžiaus, o vakcinuotiems galvijams vakcinacija nuo bruceliozės buvo atlikta daugiau kaip prieš metus; likus 30 dienų iki galvijų patekimo į bandą tyrimo SAT metodu *brucella* titras turi būti mažesnis kaip 30 tarptautinių agliutinacijos vienetų mililitre, o tyrimo komplemento sujungimo (toliau – KST) metodu rezultatai arba tyrimo kitu šių Reikalavimų 51 punkte nustatyta tvarka patvirtintu metodu rezultatai turi būti neigiami; jeigu, laikantis šio punkto, galvijo patelė iš bruceliozės neapimtos bandos patenka į oficialiai bruceliozės neapimtą bandą, tokia banda turi būti laikoma neapimta bruceliozės dvejus metus nuo tos dienos, kai į ją patenka paskutinis vakcinuotas galvijus;

8.4. VMVT visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje arba regione, kuriame visos galvijų bandos yra tiriamos pagal bruceliozės likvidavimo programą, gali pakeisti tyrimų dažnumą:

8.4.1. tais atvejais, kai užkrėsta mažiau kaip 1 % galvijų bandų, pakanka kasmet atlikti du pieno mėginių tyrimus pieno žiedo metodu ar du pieno mėginių tyrimus IFA metodu kas tris mėnesius, arba vieną serologinį tyrimą,

8.4.2. jei ne mažiau kaip 99,8 % galvijų bandų yra pripažįstamos oficialiai bruceliozės neapimtomis bandomis bent ketverius metus iš eilės, tyrimai gali būti atliekami kas dvejus metus, jeigu tiriami visi vyresni kaip 12 mėnesių amžiaus galvijai, arba kasmet, jei tiriami vyresni kaip 24 mėnesių amžiaus galvijai; tyrimai turi būti atliekami šio priedo 19 punkte nurodytu serologiniu metodu.

9. Oficialiai bruceliozės neapimtos bandos statusas laikinai sustabdomas, jeigu:

9.1. nesilaikoma 7 ir 8 punktų reikalavimų;

9.2. remiantis laboratoriniais tyrimais arba klinikiniais požymiais įtariama, kad vienas ar daugiau galvijų serga brucelioze, toks galvijus buvo paskerstas arba atskirtas nuo kitų galvijų tokiu būdu, kad būtų išvengta tiesioginio arba netiesioginio kontakto su kitais galvijais.

10. Jei 9.2 punkte nurodytas galvijus buvo paskerstas ir nebegali būti ištirtas, bandos statuso laikinas sustabdymas gali būti atšauktas, kai dviem serologiniais tyrimais, atliktais pagal 3 priedą visiems vyresniems kaip 12 mėnesių amžiaus tokios bandos galvijams, nustatytas titras yra mažesnis kaip 30 tarptautinių agliutinacijos vienetų mililitre; pirmas tyrimas turi būti atliekamas praėjus bent 30 dienų, o antrasis – dar po 60 dienų po galvijo išvežimo; jei toks galvijus izoliuojamas nuo kitų bandos galvijų, į bandą jis gali būti sugrąžintas ir bandos statusas gali būti atstatytas, jeigu (pasirinktinai):

10.1. serumo agliutinacijos titras yra mažesnis kaip 30 tarptautinių agliutinacijos vienetų mililitre, o tyrimo KST metodu rezultatas yra neigiamas;

10.2. visų kitų šiam tikslui Reikalavimų 51 punkte nustatyta tvarka patvirtintų tyrimų rezultatai yra neigiami.

11. Oficialiai bruceliozės neapimtos bandos statusas panaikinamas, jei laboratoriniais arba epidemiologiniais tyrimais nustatoma ir patvirtinama, kad banda užkrėsta brucelioze. Bandos statusas grąžinamas tik paskerdus visus protrūkio metu joje laikomus galvijus arba po to, kai patikrinus visus bandos galvijus dviejų tyrimų, atliktų kas 60 dienų visiems vyresniems kaip 12 mėnesių amžiaus galvijams, pirmąjį atliekant ne anksčiau kaip po 30 dienų išvežus galviją ar galvijus, kurių tyrimo KST metodu rezultatai buvo teigiami, rezultatai yra neigiami. Jei karvės buvo

veršingos protrūkio metu, galutinis tyrimas turi būti atliktas praėjus bent 21 dienai po paskutinio apsiveršiavimo protrūkio metu.

12. Galvijų banda yra neapimta bruceliozės, jei ji atitinka 7.2 ir 7.3 punktų reikalavimus ir vakcinacija buvo atlikta tokia tvarka:

12.1. galvijų patelės buvo vakcinuotos (pasirinktinai):

12.1.1. iki šešių mėnesių amžiaus gyva 19 padermės vakcina,

12.1.2. iki 15 mėnesių amžiaus – negyva 45/20 vakcina su adjuvantu, kuri buvo oficialiai patikrinta ir patvirtinta,

12.1.3. kitomis vakcinomis, patvirtintomis Reikalavimų 51 punkte nustatyta tvarka;

12.2. jaunesnių kaip 30 mėnesių amžiaus galvijų, vakcinuotų gyva 19 padermės vakcina, serumo agliutinacijos titras gali būti didesnis kaip 30 tarptautinių agliutinacijos vienetų mililitre, bet neturi būti didesnis kaip 80 tarptautinių agliutinacijos vienetų mililitre, o patelių, vakcinuotų mažiau nei prieš 12 mėnesių, tyrimo KST metodu rezultatai neviršija 30 tarptautinių agliutinacijos vienetų mililitre arba visais kitais atvejais – neviršija 20 tarptautinių agliutinacijos vienetų mililitre.

13. Galvijų banda išlaiko bruceliozės neapimtos bandos statusą, jeigu:

13.1. atliekamas vienas iš 8.1 punkte nurodytų tyrimų;

13.2. į bandą patenkantys galvijai atitinka 8.3 punkto reikalavimus arba patenka iš bandos, turinčios (pasirinktinai):

13.2.1. bruceliozės neapimtos bandos statusą, o tyrimo SAT metodu, atlikto vyresniems kaip 12 mėnesių amžiaus galvijams per 30 dienų prieš jiems patenkant į tokią bandą arba atskirtų nuo kitų tos bandos galvijų, rezultatai neviršija 30 tarptautinių agliutinacijos vienetų mililitre ir tyrimo KST metodu pagal 3 priedo reikalavimus rezultatai neigiami,

13.2.2. bruceliozės neapimtos bandos statusą, jie yra jaunesni kaip 30 mėnesių amžiaus ir yra vakcinuoti gyva 19 padermės vakcina, o tyrimo SAT metodu rezultatas yra didesnis kaip 30, bet ne didesnis kaip 80 tarptautinių agliutinacijos vienetų mililitre, su sąlyga, kad patelių, kurios buvo vakcinuotos mažiau kaip prieš 12 mėnesių, tyrimo KST metodu rezultatai neviršija 30 tarptautinių agliutinacijos vienetų mililitre, o visais kitais atvejais – neviršija 20 tarptautinių agliutinacijos vienetų mililitre.

14. Bruceliozės neapimtos bandos statusas turi būti laikinai sustabdomas, jeigu:

14.1. nesilaikoma 11 ir 12 punktuose nurodytų reikalavimų;

14.2. remiantis laboratoriniais tyrimais arba klinikiniais požymiais įtariama, kad vienas ar daugiau vyresnių kaip 30 mėnesių amžiaus galvijų serga brucelioze, toks galvijus ar galvijai yra paskerdžiami arba izoliuojami nuo kitų galvijų tokiu būdu, kad būtų išvengta tiesioginio arba netiesioginio kontakto su kitais galvijais;

14.3. jei minimas galvijus buvo izoliuotas nuo kitų galvijų, į bandą jis gali būti gražinamas ir bandos statusas sugražinamas, jei, atlikus tyrimą SAT metodu, titras neviršija 30 tarptautinių agliutinacijos vienetų mililitre, o tyrimo KST metodu arba kito tyrimo, patvirtinto pagal šiuos Reikalavimų 51 punkte nustatytą tvarką, rezultatai yra neigiami; kai galvijus buvo paskerstas ir nebegali būti ištirtas, statusas gali būti sugražintas, kai dviem serologiniais tyrimais, atliktais pagal 3 priedą visiems vyresniems kaip 12 mėnesių amžiaus laikymo vietos galvijams, nustatomas serumo agliutinacijos titras, mažesnis kaip 30 tarptautinių agliutinacijos vienetų mililitre; pirmas tyrimas atliekamas praėjus bent 30 dienų, o antrasis – dar po 60 dienų po galvijo išvežimo; jei galvijai, kurie turi būti ištirti kaip nurodyta šiame punkte, yra jaunesni kaip 30 mėnesių amžiaus ir yra vakcinuoti gyva 19 padermės vakcina, jie laikomi neužkrėstais brucelioze, jei tyrimo SAT metodu rezultatas yra didesnis kaip 30 tarptautinių agliutinacijos vienetų mililitre, bet ne didesnis kaip 80 tarptautinių agliutinacijos vienetų mililitre, su sąlyga, kad patelių, kurios buvo vakcinuotos mažiau kaip prieš 12 mėnesių, tyrimo KST metodu rezultatai neviršija 30 tarptautinių agliutinacijos vienetų mililitre, o visais kitais atvejais – neviršija 20 tarptautinių agliutinacijos vienetų mililitre.

15. Bruceliozės neapimto ūkio statusas panaikinamas, jei laboratoriniais arba epidemiologiniais tyrimais nustatoma ir patvirtinama, kad banda užkrėsta brucelioze. Bandos

statusas gražinamas tik paskerdus visus protrūkio metu joje laikomus galvijus arba gavus neigiamus visų bandos galvijų dviejų tyrimų, atliktų kas 60 dienų visiems nevakcinuotiems vyresniems kaip 12 mėnesių amžiaus galvijams, pirmąjį atliekant ne anksčiau kaip po 30 dienų išvežus galviją ar galvijus, kurių tyrimų rezultatai buvo teigiami. Galvijai, kurie turi būti ištirti kaip nurodyta šiame punkte, jaunesni kaip 30 mėnesių amžiaus ir vakcinuoti gyva 19 padermės vakcina, laikomi neužkrėstais brucelioze, jei tyrimo SAT metodu rezultatai yra didesni kaip 30, bet ne didesni kaip 80 tarptautinių agliutinacijos vienetų mililitre, su sąlyga, kad patelių, kurios buvo vakcinuotos mažiau kaip prieš 12 mėnesių, tyrimo KST metodu rezultatai neviršija 30 tarptautinių agliutinacijos vienetų mililitre arba visais kitais atvejais – neviršija 20 tarptautinių agliutinacijos vienetų mililitre. Jei karvės buvo veršingos protrūkio metu, galutinis tyrimas turi būti atliktas praėjus bent 21 dienai po paskutinio apsiveršavimo protrūkio metu.

16. Šalis ar jos regionas gali būti paskelbti oficialiai neapimti bruceliozės šių Reikalavimų 51 punkte nustatyta tvarka, jeigu:

16.1. bent trejus metus nebuvo nė vieno aborto dėl bruceliozės atvejo ir nebuvo išskirta *Brucella abortus*, penkerius metus iš eilės ne mažiau kaip 99,8 % bandų buvo suteikiamas oficialiai bruceliozės neapimtų bandų statusas, šią procentinę dalį apskaičiuojant kiekvienų kalendorinių metų gruodžio 31 dieną; tais atvejais, kai VMVT sprendimu paskerdžiami visi bandos galvijai ir epidemiologiniu tyrimu nustatoma, kad atskiri bruceliozės atvejai kilo dėl iš kitų ES šalių ar jų regionų arba bandų, kuriems oficialiai bruceliozės neapimtų šalies, regiono ar bandos statusas buvo laikinai sustabdytas arba panaikintas ne dėl ligos įtarimo, patekusių į bandą galvijų, atliekant skaičiavimą neatsižvelgiama į šiuos atvejus, užtikrinant, kad tuos atvejus atitinkama ES šalies kompetentinga institucija įtraukia į savo kasmetinę ataskaitą ir pateikia ją Europos Komisijai pagal šių Reikalavimų 18 punktą;

16.2. kiekvienas galvijus yra identifikuotas pagal ES teisės aktų reikalavimus;

16.3. privaloma pranešti apie abortų atvejus ir šiuos atvejus tiria VMVT.

17. Šalis arba jos regionas, kurie paskelbiami oficialiai neapimti bruceliozės, šį statusą išlaiko, jeigu:

17.1. laikomasi 16.1 ir 16.2 punktų reikalavimų ir privaloma pranešti apie abortus, įtariamus dėl bruceliozės, ir kiekvieną atvejį serologiškai tiria VMVT;

17.2. penkerius metus paeiliui po statuso suteikimo serologiškai tiriama ne mažiau kaip 20 % vyresnių kaip 24 mėnesių amžiaus galvijų bandų; jeigu tai melžiamos karvės, tiriami pieno mėginiai pagal 3 priedą ir gaunami neigiami tyrimų rezultatai;

17.3. apie visus įtariamus galvijus pranešama VMVT; tokie galvijai oficialiai ištiriami atliekant epidemiologinius bruceliozės tyrimus, kuriuos sudaro du serologiniai kraujo tyrimai, įskaitant tyrimą KST metodu, ir mikrobiologiniai atitinkamų mėginių tyrimai;

17.4. įtarimo laikotarpiu, kuris tęsiasi tol, kol gaunami neigiami 17.3 punkte numatyti tyrimų rezultatai, oficialiai bruceliozės neapimtos bandos statusas, suteiktas bandai, kuri yra įtariamo galvijo laikymo arba tranzito banda, ir epidemiologiniu požiūriu susietoms bandoms, yra laikinai sustabdomas;

17.5. bruceliozei išplitus protrūkio metu, visi galvijai buvo paskersti; likę ligai jautrių rūšių gyvūnai buvo ištirti tinkamais tyrimo metodais, o patalpos ir įranga išvalytos ir dezinfekuotos.

18. Šalis arba jos regionas, kurie paskelbiami oficialiai neapimti bruceliozės, apie visus bruceliozės atvejus turi pranešti Europos Komisijai. Tačiau, jeigu bruceliozės epidemiologinė situacija šalyje ar regione, kurie pripažinti oficialiai neapimti bruceliozės, keičiasi, Europos Komisija Reikalavimų 51 punkte nustatyta tvarka gali priimti sprendimą sustabdyti arba panaikinti statusą, kol nebus įvykdyti visi tokio sprendimo reikalavimai.

19. II skyriuje nurodytas serologinis tyrimas – tyrimas SAT metodu, tyrimas buferizuotu bruceliozės antigenu, tyrimas KST metodu, tyrimas plazmos agliutinacijos metodu, tyrimas plazmos žiedo metodu, tyrimas mikroagliutinacijos metodu arba individualus kraujo serumo tyrimas IFA metodu, pieno tyrimas pieno žiedo metodu arba pieno IFA metodu pagal 3 priedo

reikalavimus. Bet kuris kitas diagnostinis tyrimas, patvirtintas pagal šių Reikalavimų 51 punkte nustatytą tvarką ir aprašytas 3 priede, taip pat yra priimtinas II skyriuje numatytiems tikslams.

TUBERKULIOZĖ, JOS TYRIMAS

I. SUKĖLĖJO IDENTIFIKAVIMAS

1. Galvijų tuberkuliozės sukėlėjas – *Mycobacterium bovis* (*M. bovis*)– mėginiuose, kurie paimami atliekant klinikinį ir patologinį anatominį tyrimus, gali būti nustatomas tiriant nudažytus tepinėlius arba imunoperoksidazės metodu ir patvirtinamas išauginant mikroorganizmą pirminio išskyrimo terpėje. *M. bovis* patvirtinimui pataloginė medžiaga turi būti imama iš pakitusių limfinių mazgų ir parenchiminių organų, pvz.: plaučių, kepenų, blužnies ar kitų organų. Jei galvijui pataloginių anatominių pokyčių neaptinkama, tyrimams turėtų būti imami antryklinių, bronchų, tarpusienio, tešmens, apatinio žandikaulio ir kai kurių žarnų pasaito limfinių mazgų bei kepenų mėginiai. Išskirtų sukėlėjų identifikavimas dažniausiai atliekamas nustatant augimo ir biochemines savybes. *M. tuberculosis* komplekso bakterijoms nustatyti gali būti naudojama tyrimas polimerazės grandininės reakcijos (toliau – PGR) metodu. *M. bovis* atskyrimui nuo kitų *M. tuberculosis* komplekso bakterijų gali būti naudojamas DNR tyrimas, kuris yra greitesnis ir patikimesnis negu biocheminiai tyrimai. Genetinis tyrimas padeda atskirti skirtingas *M. bovis* padermes ir nustatyti *M. bovis* kilmę, užsikrėtimo kelią ir paplitimą. Naudojami tyrimai ir terpės, jų standartizavimas ir rezultatų aiškinimas turi atitikti Tarptautinio epizootijų biuro (toliau – TEB) Diagnostinių tyrimų ir vakcinų standartų vadovo paskutinio leidimo 2.3.3 skyrių (galvijų tuberkuliozė).

II. TUBERKULINIZACIJA

2. PPD tuberkulinas (ang. *Purified Protein Derivatives* – išvalyti baltymo dariniai), atitinkantis šio priedo 3 punkte nurodytus standartus, turi būti naudojamas atliekant tuberkulinizaciją, vadovaujantis šio priedo 4 punkte nurodyta metodika.

Punkto pakeitimai:

Nr. [BI-517](#), 2009-12-02, *Žin.*, 2009, Nr. 145-6480 (2009-12-08), i. k. 109110MISAK00B1-517

3. Tuberkulino (galvijų ir paukščių) standartai nurodyti TEB Sausumos gyvūnų sveikatos kodekse, Diagnostinių tyrimų ir vakcinų standartų vadovo 2008 m. šeštojo leidimo 2.4.7 skyriuje.

Punkto pakeitimai:

Nr. [BI-517](#), 2009-12-02, *Žin.*, 2009, Nr. 145-6480 (2009-12-08), i. k. 109110MISAK00B1-517

4. Tuberkulinizacijos atlikimas:

4.1. oficiali tuberkulinizacija:

4.1.1. tuberkulinizacija – į galvijo odą suleidžiama viena galvijų tuberkulino dozė,

4.1.2. palyginamoji tuberkulinizacija – į galvijo odą tuo pat metu suleidžiama viena galvijų tuberkulino dozė ir viena paukščių tuberkulino dozė;

4.2. suleisto tuberkulino dozė turi būti ne mažesnė kaip 2000 galvijų tuberkulino tarptautinių vienetų ir ne mažesnė kaip 2000 paukščių tuberkulino tarptautinių vienetų;

4.3. kiekvienos suleistos dozės tūris neturi viršyti 0,2 ml;

4.4. tuberkulinizacija atliekama suleidžiant tuberkuliną į kaklo odą; injekcijos vieta turi būti ties priekinio ir vidurinio kaklo trečdaliai riba; galvijui paukščių tuberkulinas leidžiamas apie 10 cm nuo keteros, o galvijų tuberkulinas – 12,5 cm žemiau keteros lygiagrečiai pečių linijai arba skirtingose kaklo pusėse; jauniems galvijams, kur nėra pakankamai vietos vienoje kaklo pusėje, turi būti leidžiama abejose kaklo pusėse, viduriniojo kaklo trečdaliai centre.

5. Tyrimo procedūra ir rezultatų aiškinimas:

5.1. injekcijos vieta apkerpama ir nuvaloma; odos raukšlė nukirptoje vietoje turi būti suimama rodomuoju pirštu ir nykščiu, išmatuojama slankmačiu, užrašomi matavimo duomenys; tuberkulinas turi būti leidžiamas tokiu metodu, kuris užtikrintų tuberkulino patekimą į odą; gali būti naudojama trumpa sterili adata, kuri, leidžiant tuberkuliną matavimo švirkštu, laikoma nuožulniąja puse į išorę ir į giliuosius odos sluoksnius duriama įstrižai; teisingai atlikus injekciją turi būti apčiuopiamas žirnio dydžio pabrinkimas kiekvienos injekcijos vietoje; odos raukšlės storis kiekvienos injekcijos vietoje iš naujo turi būti matuojamas po 72 val.(±4 valandos), ir užrašomi matavimo duomenys;

5.2. tuberkulinizacijos rezultatų aiškinimas turi remtis klinikiniais tyrimais ir matavimo duomenimis apie odos raukšlės storio padidėjimą injekcijos vietoje po 72 val.:

5.2.1. neigiamas rezultatas – nedidelis patinimas, odos raukšlės storis padidėjęs ne daugiau kaip 2 mm, nėra odos uždegimo klinikinių požymių, pvz.: išplitusio odos patinimo, eksudato, nekrozės, skausmo, tos srities limfagyslių arba limfinių mazgų uždegimo,

5.2.2. abejotinas rezultatas – nėra odos uždegimo klinikinių požymių, pvz., nurodytų 5.2.1 punkte, ir odos raukšlės storis padidėjęs daugiau kaip 2 mm, tačiau mažiau kaip 4 mm,

5.2.3. teigiamas rezultatas – yra 5.2.1 punkte nurodytų odos uždegimo klinikinių požymių arba injekcijos vietoje raukšlės storis padidėjęs 4 mm arba daugiau;

5.3. oficiali tuberkulinizacija turi būti aiškinama taip:

5.3.1. teigiamas rezultatas – rezultatas, nurodytas 5.2.3 punkte,

5.3.2. abejotinas rezultatas – rezultatas, nurodytas 5.2.2 punkte,

5.3.3. neigiamas rezultatas – rezultatas, nurodytas 5.2.1 punkte;

5.4. galvijams, kurių tuberkulinizacijos rezultatai yra abejotini, ne anksčiau kaip po 42 dienų turi būti atliekamas dar vienas tyrimas; galvijams, kurių antrojo tyrimo rezultatai nėra neigiami, tyrimo rezultatai turi būti laikomi teigiamais; galvijams, kurių tuberkulinizacijos rezultatai yra teigiami, gali būti atlikta palyginamoji tuberkulinizacija, jei manoma, kad galėjo būti klaidingai nustatytas teigiamas rezultatas arba neteisingas rezultatas.

6. Palyginamosios tuberkulinizacijos rezultatų aiškinimas oficialiam tuberkuliozės neapimtos bandos statusui nustatyti ir išlaikyti:

6.1. teigiamas rezultatas – teigiamas rezultatas, kai odos raukšlės storis yra 4 mm didesnis galvijų tuberkulino suleidimo vietoje nei paukščių tuberkulino suleidimo vietoje arba yra odos uždegimo klinikinių požymių;

6.2. abejotinas rezultatas – teigiamas arba abejotinas rezultatas, kai odos raukšlės storis yra 1–4 mm didesnis galvijų tuberkulino suleidimo vietoje nei paukščių tuberkulino suleidimo vietoje ir nėra odos uždegimo klinikinių požymių;

6.3. neigiamas rezultatas – neigiamas, teigiamas ar abejotinas rezultatas, kai odos raukšlės storis yra lygus ar mažesnis už odos raukšlės storį teigiamo arba abejotino rezultato į paukščių tuberkuliną atveju ir abiem atvejais nėra odos uždegimo klinikinių požymių;

6.4. galvijams, kurių tuberkulinizacijos rezultatai yra abejotini, ne anksčiau kaip po 42 dienų turi būti atliekamas dar vienas tyrimas; galvijai, kurių antrojo tyrimo rezultatai nėra neigiami, turi būti laikomi teigiamai reagavusiais į tuberkuliną.

7. Oficialiai tuberkuliozės neapimtos bandos statusas gali būti laikinai sustabdytas, ir galvijai iš tokių bandų neturi būti tiekiami į ES rinką, kol nebus nustatytas šių gyvūnų statusas:

7.1. galvijų, kurių tuberkulinizacijos rezultatai laikomi abejotiniais;

7.2. galvijų, kurių tuberkulinizacijos rezultatai laikomi teigiamais, tačiau laukiama, kol bus atlikta palyginamoji tuberkulinizacija;

7.3. galvijų, kurių palyginamosios tuberkulinizacijos rezultatai laikomi abejotiniais.

8. Jei ES teisės aktuose nurodyta, kad galvijams, prieš juos išvežant iš bandos, turi būti atlikta tuberkulinizacija, galvijai, kurių odos raukšlės storis padidėjo daugiau negu 2 mm ir kuriems nustatyta odos uždegimo klinikinių požymių, neturi patekti į ES rinką.

9. Norėdama nustatyti didžiausią užsikrėtusių ir sergančių bandos ar regiono galvijų skaičių, VMVT gali keisti tuberkulizacijos aiškinimo kriterijus, siekdama didžiausio tyrimo jautrumo, laikant visus abejotinus rezultatus, nurodytus 5.3.2 ir 6.2 punktuose, teigiamais.

III. PAPILDOMI TYRIMAI

10. Papildomai, kad būtų nustatytas didžiausias užsikrėtusių ir sergančių bandos ar regiono galvijų skaičius, VMVT gali leisti taikyti tyrimą gama interferonu, nurodytą TEB Diagnostinių tyrimų ir vakcinų standartų vadovo paskutinio leidimo 2.3.3 skyriuje (galvijų tuberkuliozė).

IV. LIETUVOS RESPUBLIKOS ETALONINĖ LABORATORIJA

Pakeistas skyriaus pavadinimas:

Nr. [B1-517](#), 2009-12-02, Žin., 2009, Nr. 145-6480 (2009-12-08), i. k. 109110MISAK00B1-517

11. Nacionalinis maisto ir veterinarijos rizikos vertinimo institutas yra Lietuvos Respublikos etaloninė tuberkuliozės tyrimo laboratorija. Jis atsakingas už tuberkulinių ar reagentų, nurodytų šio priedo II ir III skyriuose, tyrimus Lietuvoje, siekiant užtikrinti, kad visi šie tuberkulinai ar reagentai atitiktų šio priedo 3 punkte ir III skyriuje nurodytus standartus.

Punkto pakeitimai:

Nr. [B1-517](#), 2009-12-02, Žin., 2009, Nr. 145-6480 (2009-12-08), i. k. 109110MISAK00B1-517

BRUCELIOZĖ, JOS TYRIMAS

I. SUKĖLĖJO IDENTIFIKAVIMAS

1. *Brucella* sukėlėjo nustatymas modifikuotais rūgštims atsparioms bakterijoms tirti skirtais metodais arba imunospecifiniais tyrimo metodais abortuoto vaisiaus patologinėje medžiagoje, makštis išskyrose ar piene, jei tai patvirtinama serologiniais tyrimais, leidžia įtarti bruceliozę. Išskyrus sukėlėją, jo rūšis ir biologinis variantas turėtų būti nustatomi fagolizės ir (arba) oksidacinio metabolizmo metodais pagal augimo, biocheminius ir serologinius kriterijus. Naudojamos terpės ir metodikos, jų standartizavimas ir rezultatų aiškinimas turi atitikti naudojimo instrukcijas, nurodytas TEB Diagnostinių tyrimų ir vakcinų standartų vadovo paskutinio leidimo 2.3.1 skyriuje (galvijų bruceliozė), 2.4.2 skyriuje (ožkų ir avių bruceliozė), 2.6.2 skyriuje (kiaulių bruceliozė).

II. IMUNOLOGINIAI TYRIMAI

2. Standartai:

2.1. *Brucella abortus* biologinio varianto 1 Weybridge padermė Nr. 99 arba USDA padermė 1119-3 turi būti naudojamos ruošiant visus antigenus tyrimui buferizuoto brucelozės antigeno (toliau – BBAT) metodu, tyrimui SAT metodu, tyrimui KST metodu ir tyrimui pieno žiedo (toliau – PŽT) metodu;

2.2. TEB tarptautinis kontrolinis standartinis serumas (toliau – OIEISS), anksčiau vadintas Pasaulio sveikatos organizacijos antruoju tarptautiniu *Brucella abortus* antiserumu (ISAbS), yra kontrolinis standartinis serumas tyrimams BBAT, SAT, KST ir PŽT metodais;

2.3. tyrimo IFA metodu kontroliniai serumai yra šie:

2.3.1. OIEISS,

2.3.2. silpnai teigiamas TEB IFA kontrolinis serumas (toliau – OIEELISA_{WPSS}),

2.3.3. stipriai teigiamas TEB IFA kontrolinis serumas (toliau – OIEELISA_{SPSS}),

2.3.4. neigiamas TEB IFA kontrolinis serumas (OIEELISA_{NSS});

2.4. anksčiau paminėtus standartinius serumus galima įsigyti iš Veterinarinių laboratorijų agentūros (VLA), Weybridge, Jungtinė Karalystė;

2.5. Lietuvos Respublikoje kiekvienam tyrimui turi būti sukurti antriniai kontroliniai nacionaliniai serumai (darbiniai standartai) iš tarptautinių pirminių kontrolinių serumų OIEISS, OIEELISA_{WPSS}, OIEELISA_{SPSS} ir OIEELISA_{NSS}.

3. IFA arba kiti tyrimų metodai galvijų brucelozei piene ar serume nustatyti:

3.1. naudojama tyrimo metodika ir rezultatų aiškinimas turi būti patvirtinti pagal principus, nurodytus TEB Diagnostinių tyrimų ir vakcinų standartų vadovo paskutinio leidimo 1.1.3 skyriuje, ir turi apimti bent laboratorinius ir diagnostinius tyrimus;

3.2. tyrimo standartizavimas:

3.2.1. individualių serumo mėginių tyrimo procedūros standartizavimas:

3.2.1.1. OIEISS, praskiestas neigiamu serumu santykiu 1:150, arba OIEELISA_{WPSS}, praskiestas neigiamu serumu santykiu 1:2, arba OIEELISA_{SPSS}, praskiestas neigiamu serumu santykiu 1:16 (arba praskiestas neigiamais jungtiniais serumais), turėtų išlikti teigiamas,

3.2.1.2. OIEISS, praskiestas neigiamu serumu santykiu 1:600, arba OIEELISA_{WPSS}, praskiestas neigiamu serumu santykiu 1:8, arba OIEELISA_{SPSS}, praskiestas neigiamu serumu santykiu 1:64 (arba neigiamais jungtiniais serumais), turi būti neigiamas,

3.2.1.3. OIEELISA_{NSS} turėtų būti visada neigiamas;

3.2.2. jungtinių serumų mėginių tyrimo procedūros standartizavimas:

3.2.2.1. OIEISS, praskiestas neigiamu serumu santykiu 1:150, arba OIEELISA_{WPSS}, praskiestas neigiamu serumu santykiu 1:2, arba OIEELISA_{SPSS}, praskiestas neigiamu serumu santykiu 1:16 (arba neigiamais jungtiniais serumais), kad gautųsi jungtinis mėginys, turėtų išlikti teigiamas,

3.2.2.2. OIEELISA_{NSS} turėtų būti visada neigiamas,

3.2.2.3. tyrimu turi būti nustatomas vieno gyvulio užsikrėtimas gyvulių grupėje, iš kurios buvo sudarytas jungtinis serumo mėginys;

3.2.3. jungtinių pieno arba išrūgų mėginių tyrimo procedūros standartizavimas:

3.2.3.1. OIEISS, praskiestas neigiamu serumu santykiu 1:1000, arba OIEELISA_{WPSS}, praskiestas neigiamu serumu santykiu 1:16, arba OIEELISA_{SPSS}, praskiestas neigiamu serumu santykiu 1:125 (arba neigiamais jungtiniais serumais) ir vėl praskiestas neigiamu pienu santykiu 1:10, turėtų būti teigiamas,

3.2.3.2. OIEELISA_{NSS}, praskiestas neigiamu pienu santykiu 1:10, turėtų būti visada neigiamas,

3.2.3.3. tyrimu turi būti nustatomas vieno gyvulio užsikrėtimas gyvulių grupėje, iš kurios buvo sudarytas jungtinis pieno ar išrūgų mėginys;

3.3. IFA naudojimo sąlygos galvijų bruceliozei diagnozuoti:

3.3.1. naudojant aukščiau minėtas standartizavimo sąlygas IFA serumo mėginiuose, diagnostinio tyrimo IFA metodu jautrumas turi būti lygus arba didesnis negu tyrimų BBAT arba KST metodais, atsižvelgiant į epidemiologinę situaciją tyrimo metu,

3.3.2. naudojant aukščiau minėtas standartizavimo sąlygas jungtinio pieno mėginio tyrimui IFA metodu, diagnostinis šio tyrimo jautrumas turi būti lygus ar didesnis negu PŽT metodo, atsižvelgiant ne tik į epidemiologinę situaciją, bet ir į gyvulių bandų dydį,

3.3.3. jei tyrimas IFA metodu yra naudojamas sertifikavimo tikslais pagal Reikalavimų 14 punktą arba siekiant nustatyti ir išlaikyti bandos statusą pagal 1 priedo 18 punktą, jungtiniai serumo mėginiai turi būti tiriami taip, kad tyrimo rezultatai būtų neabejotinai susiję su atskiro galvijo mėginiu, įtrauktu į jungtinį mėginį; atskiro galvijo serumo mėginiai turi būti ištirti patvirtinamuoju tyrimu,

3.3.4. tyrimą IFA metodu galima naudoti tiriant pieno mėginį, paimtą iš pieno, surinkto ūkyje, turinčiame ne mažiau kaip 30 procentų melžiamų karvių; naudojant šį metodą, turi būti imamasi priemonių užtikrinti, kad tyrimui paimtas mėginys būtų neabejotinai susijęs su atskiru galviu, iš kurio gautas pienas; atskiro galvijo serumo mėginiai turi būti ištirti patvirtinamuoju tyrimu.

Punkto pakeitimai:

Nr. [BL-517](#), 2009-12-02, Žin., 2009, Nr. 145-6480 (2009-12-08), i. k. 109110MISAK00B1-517

4. Tyrimas KST metodu:

4.1. antigenas – bakterijų suspensija buferiniame fenolio – druskos (NaCl 0,85 (m/v) ir fenolio 0,5 (v/v)) arba veronalio tirpale; gali būti tiekiamas antigenų koncentratas; tuomet buteliuko etiketėje nurodomas skiedimo koeficientas; antigenas turi būti laikomas +4°C temperatūroje ir neužšaldomas;

4.2. serumas turi būti inaktyvuojamas:

4.2.1. galvijo serumas + 56–60°C temperatūroje 30–50 minučių,

4.2.2. kiaulės serumas + 60°C temperatūroje 30–50 minučių;

4.3. atliekant tyrimą, komplemento dozė turi būti didesnė nei mažiausia dozė, reikalinga hemolizei;

4.4. atliekant tyrimą naudojamos šios kontrolės:

4.4.1. serumo antikomplementinio poveikio,

4.4.2. antigeno,

4.4.3. įjautrintų eritrocitų,

4.4.4. komplemento,

4.4.5. reakcijos pradžios jautrumo, naudojant teigiamą serumą,

4.4.6. reakcijos specifiškumo, naudojant neigiamą serumą;

4.5. rezultatų skaičiavimas:

4.5.1. OIEISS sudėtyje yra 1000 tarptautinių KST vienetų (ICFTU) mililitre; OIEISS tiriant tam tikru metodu, rezultatas nurodomas titru (T_{OIEISS}); tiriamo serumo tyrimo rezultatas, nurodomas titru ($T_{\text{TESTSERUM}}$), turi būti išreiškiamas ICFTU mililitre; siekiant pakeisti titro išraišką ICFTU vienetais, faktorius (F), būtinas nežinomo tiriamojo serumo titrui ($T_{\text{TESTSERUM}}$) pakeisti į ICFTU vienetus, gali būti apskaičiuojamas pagal formulę:

$$F = 1000 \times 1/T_{\text{OIEISS}};$$

tarptautiniai KST vienetai tiriamo serumo mililitre ($\text{ICFTU}_{\text{TESTSERUM}}$) apskaičiuojami pagal formulę:

$$\text{CFTTU}_{\text{TESTSERUM}} = F \times T_{\text{TESTSERUM}};$$

4.6. serumas, turintis 20 ir daugiau ICFTU 1ml, yra laikomas teigiamu.

5. Tyrimas PŽT metodu:

5.1. antigenas – bakterijų suspensija fenolio – druskos (NaCl 0,85 (m/v) ir fenolio 0,5 (v/v)) tirpale, nudažyta hematoksilinu; antigenas turi būti laikomas +4°C temperatūroje ir neužšaldomas;

5.2. antigeno jautrumas turi būti standartizuotas pagal OIEISS, kad rezultatas neigiamame piene būtų teigiamas OIEISS skiedžiant santykiu 1:500 ir neigiamas skiedžiant santykiu 1:1000;

5.3. tyrimas PŽT metodu turi būti atliekamas su mėginiais, paimtais iš visų ūkio pieno talpyklų;

5.4. pieno mėginiai neturi būti užšaldyti, kaitinti ar stipriai kratyti;

5.5. tyrimas turi būti atliekamas pagal vieną iš šių metodikų:

5.5.1. į ne žemesnį kaip 25 mm aukščio specialų mėgintuvėlį įpilama 1 ml pieno ir įpilama 0,03 ml arba 0,05 ml vieno iš dažytų standartizuotų antigenų,

5.5.2. į ne žemesnį kaip 25 mm aukščio specialų mėgintuvėlį įpilama 2 ml pieno ir įpilama 0,05 ml vieno iš dažytų standartizuotų antigenų,

5.5.3. į 8 ml pieno įpilama 0,08 ml vieno iš dažytų standartizuotų antigenų;

5.6. pieno ir antigeno mišinys turi būti inkubuojamas +37 °C temperatūroje 60 minučių kartu su darbiniais teigiamu ir neigiamu standartais; tyrimo jautrumą padidina vėlesnis 16–24 val. trukmės inkubavimas 4°C temperatūroje;

5.7. rezultatų aiškinimas:

5.7.1. neigiamas rezultatas – nusidažęs pienas, bespalvė grietinėlė,

5.7.2. teigiamas rezultatas:

5.7.2.1. tolygiai nusidažęs pienas ir grietinėlė,

5.7.2.2. bespalvis pienas ir nusidažiusi grietinėlė.

6. Tyrimas BBAT metodu:

6.1. antigenas – bakterijų suspensija buferiniame *Brucella* antigenų skiediklyje, pH 3,65±0,05, dažytas *Rose Bengal* dažais; antigenas turi būti tiekiamas paruoštas naudoti, saugomas +4°C temperatūroje ir neužšaldomas;

6.2. antigeno standartai nurodyti TEB Sausumos gyvūnų sveikatos kodekse, Diagnostinių tyrimų ir vakcinų standartų vadovo 2008 m. šeštojo leidimo 2.4.3 skyriuje;

Punkto pakeitimai:

Nr. [B1-517](#), 2009-12-02, *Žin.*, 2009, Nr. 145-6480 (2009-12-08), i. k. 109110MISAK00B1-517

6.3. tyrimo BBAT metodu atlikimas:

6.3.1. serumas (20–30µl) sumaišomas lygiomis dalimis su antigenu ant baltos plokštelės ar emalinės lėkštelės, kad susidarytų apie 2 cm skersmens dėmė; mišinys aplinkos temperatūroje 4 minutes atsargiai kratomas ir, esant geram apšvietimui, stebima agliutinacija,

6.3.2. gali būti naudojamas automatizuotas būdas, tačiau jis turi būti toks pat jautrus ir tikslus, kaip ir rankomis atliekamas būdas;

6.4. bet kuris rezultatas yra teigiamas, išskyrus atvejus, kai pakraščiai būna pernelyg išdžiuvę; teigiamas ir neigiamas darbinis standartai turėtų būti naudojami kiekvienoje tyrimų serijoje.

7. Tyrimas SAT metodu:

7.1. antigenas – bakterijų suspensija fenolio ir druskos (NaCl 0,85 (m/v) ir fenolio 0,5 (v/v)) tirpale; formaldehidas nenaudojamas; gali būti tiekiamas antigeno koncentratas, tačiau tokiu atveju ant buteliuko etiketės nurodomas skiedimo koeficientas; kad sumažėtų klaidingai teigiamų rezultatų į antigeno suspensiją gali būti įdedama iki 5 nM EDTA (etilendiamintetraacto rūgštis) galutinio atskiesto tirpalo; antigeno suspensijos pH turi būti 7,2;

7.2. OIEISS sudėtyje yra 1000 tarptautinių agliutinacijos vienetų;

7.3. antigenas turi būti ruošiamas nenurodant ląstelių koncentracijos, bet jo jautrumas turi būti standartizuotas pagal OIEISS tokiu būdu, kad naudojant antigeną agliutinacija susidarytų 50 % serumą skiedžiant santykiu 1:600–1:1000 arba 75% serumą skiedžiant santykiu 1:500–1:750; rekomenduojama palyginti naujos ir ankstesnės standartizuotos antigeno partijos reaktyvumą naudojant nurodytą serumą;

7.4. tyrimas atliekamas mėgintuvėliuose arba mikroplokštelėse; antigeno ir atskiestų serumų mišinys turi būti inkubuojamas 16–24 valandas +37°C temperatūroje; paruošiami ne mažiau kaip trys kiekvieno serumo atskiedimai; įtariamą serumą skiedžiamas tokiu būdu, kad teigiamos reakcijos riba būtų viduriniajame mėgintuvėlyje (arba mikroplokštelės šulinėlyje);

7.5. *Brucella* agliutinacijos serume laipsnis išreiškiamas tarptautiniais vienetais mililitre; serumas, turintis 30 ir daugiau tarptautinių vienetų mililitre, laikomas teigiamu.

III. PAPILDOMI TYRIMAI

8. Odos alerginis tyrimas dėl bruceliozės:

8.1. odos alerginio tyrimo taikymo sąlygos:

8.1.1. odos alerginis tyrimas neturi būti naudojamas tiriant galvijus, skirtus prekybai ES;

8.1.2. odos alerginis tyrimas yra vienas iš specifiskiausių tyrimų nustatant bruceliozę nevakcinuotiems gyvuliams, tačiau diagnozė neturi remtis vien tik teigiamais tyrimo rezultatais,

8.1.3. galvijai, kurių bent vieno iš serologinių tyrimų, nurodytų šiame priede, tyrimo rezultatai yra neigiami, o odos alerginio tyrimo rezultatas teigiamas, turi būti laikomi užkrėstais galvijais,

8.1.4. galvijai, kurių bent vieno iš serologinių tyrimų, nurodytų šiame priede, rezultatas yra teigiamas, gali būti tiriami odos alerginio tyrimų metodu, kad būtų lengviau aiškinti serologinių tyrimų rezultatus, visų pirma tais atvejais, kai bruceliozės neapimtose arba oficialiai bruceliozės neapimtose bandose gali būti kryžminių reakcijų su kitų bakterijų antikūnais;

8.2. tyrimas turi būti atliekamas naudojant standartizuotą ir nustatytą bruceliozės alergeno preparatą, paruoštą tokiu būdu, kad jame nebūtų gryną lipopolisacharido antigenų, dėl kurių gali kilti nebūdingos uždegiminės reakcijos arba kurie gali pakenkti vėlesniems serologiniams tyrimams; vienas tokių preparatų yra *Brucelin INRA*, paruoštas iš negrynos *B. melitensis* padermės; reikalavimai jo gamybai išsamiai išdėstyti TEB Diagnostinių tyrimų ir vakcinų standartų vadovo paskutinio leidimo 2.4.2 skyriaus B2 skirsnyje;

8.3. tyrimo procedūra:

8.3.1. 0,1 ml bruceliozės alergeno yra suleidžiama į uodegos, kūno arba sprando odos raukšlę,

- 8.3.2. odos alerginė reakcija tikrinama po 48–72 valandų;
- 8.3.3. odos storis injekcijai paruoštoje vietoje ir 8.3.2 punkte nustatytu laiku matuojamas slankmačiu;
- 8.4. stipri odos alerginė reakcija yra lengvai nustatoma pagal atitinkamos vietos patinimą ir sukietėjimą; odos sustorėjimas nuo 1,5 iki 2 mm turi būti laikomas teigiamu rezultatu.
- 9. Tyrimas konkurencinės imunofermentinės analizės (toliau – kIFA) metodu:
  - 9.1. kIFA taikymo sąlygos:
    - 9.1.1. kIFA nenaudojama prekybai ES skirtiems galvijams tirti,
    - 9.1.2. kIFA yra specifiškesnė nei netiesioginė IFA, todėl papildomai naudojama aiškinant serologinių tyrimų rezultatus;
  - 9.2. tyrimas kIFA metodu atliekamas pagal TEB Diagnostinių tyrimų ir vakcinų standartų vadovo paskutinio leidimo 2.3.1 skyriaus 2 dalies a punktą.

IV. LIETUVOS RESPUBLIKOS ETALONINĖ LABORATORIJA

Pakeistas skyriaus pavadinimas:

Nr. [B1-517](#), 2009-12-02, *Žin.*, 2009, Nr. 145-6480 (2009-12-08), i. k. 109110MISAK00B1-517

- 10. Nacionalinis maisto ir veterinarijos rizikos vertinimo institutas yra Lietuvos Respublikos etaloninė bruceliozės tyrimų laboratorija. Jis privalo:
  - 10.1. patvirtinti tyrimo metodų validacijos rezultatus, patvirtinančius taikytino metodo patikimumą;
  - 10.2. nustatyti maksimalų mėginių, naudojamą sudarant jungtinį mėginį IFA rinkiniuose skaičių;
  - 10.3. kalibruoti antrinio standartinio kontrolinio nacionalinio serumo standartą (darbinis serumas) pagal pirminį tarptautinį standartinį serumą, nurodytą 2 punkte;
  - 10.4. atlikti visų naudojamų antigenų ir IFA rinkinių kokybės patikrinimus;
  - 10.5. bendradarbiauti su Europos Sąjungos nacionalinėmis kontrolinėmis bruceliozės tyrimų laboratorijomis.

Punkto pakeitimai:

Nr. [B1-517](#), 2009-12-02, *Žin.*, 2009, Nr. 145-6480 (2009-12-08), i. k. 109110MISAK00B1-517

OFICIALIAI ENZOOTINĖS GALVIJŲ LEUKOZĖS NEAPIMTOS BANDOS, ŠALYS IR JŲ REGIONAI

I. OFICIALIAI ENZOOTINĖS GALVIJŲ LEUKOZĖS NEAPIMTA BANDA

1. Oficialiai enzootinės galvijų leukozės neapimta banda – banda, kurioje:

1.1. nėra jokių klinikinių arba laboratoriniais tyrimais patvirtintų požymių, kad banda užkrėsta enzootine galvijų leukoze, ir tokių atvejų nebuvo patvirtinta per paskutinius dvejus metus;

1.2. visų vyresnių kaip 24 mėnesių amžiaus galvijų dviejų tyrimų, atliktų pagal šio priedo reikalavimus ne dažniau kaip kas 4 mėnesius ir ne rečiau kaip kas 12 mėnesių, tyrimų rezultatai buvo neigiami arba kuri atitinka šio priedo 1.1 punkto reikalavimus ir yra laikoma oficialiai enzootinės galvijų leukozės neapimtoje šalyje arba jos regione.

2. Galvijų banda išlaiko oficialiai enzootinės galvijų leukozės neapimtos bandos statusą, jeigu:

2.1. ji atitinka šio priedo 1.1 punkto reikalavimus;

2.2. visi į tokią bandą galvijai atvežami iš oficialiai enzootinės galvijų leukozės neapimtos bandos;

2.3. tyrimo, kuris visiems vyresniems kaip 24 mėnesių amžiaus galvijams atliekamas pagal šio priedo 8–11 punktus kas trejus metus, rezultatai yra neigiami;

2.4. veisliniai galvijai buvo importuoti iš trečiosios šalies pagal Tarybos direktyvos 72/462/EEB reikalavimus.

3. Oficialiai leukozės neapimtos bandos statusas yra laikinai sustabdomas, jeigu nesilaikoma šio priedo 2 punkto reikalavimų arba, remiantis laboratorinių tyrimų rezultatais ar klinikiniais tyrimais, įtariama, kad vienas ar daugiau galvijų yra užsikrėtę enzootine galvijų leukoze. Įtariamą galviją ar galvijai yra nedelsiant paskerdžiami.

4. Oficialiai enzootinės galvijų leukozės neapimtos bandos statusas grąžinamas tik įvykdžius šiuos reikalavimus:

4.1. jeigu vieno iš tyrimų, nurodytų šio priedo 8–11 punktuose, atliktų bent vienam galvijui iš oficialiai enzootinės galvijų leukozės neapimtos bandos, rezultatai yra teigiami arba jeigu dėl kitų priežasčių įtariama, kad bent vienas bandos galvijų yra užsikrėtęs:

4.1.1. galviją, kurio tyrimų rezultatai buvo teigiami, ir bet kuris veršelis, kurį galėjo atsivesti karvė, turi būti išvežti iš bandos paskersti valstybiniam veterinarinio gydytojų prižiūrint,

4.1.2. dviejų serologinių tyrimų, kurie ne dažniau kaip kas 4 mėnesius ir ne rečiau kaip kas 12 mėnesių buvo atlikti visiems tos bandos vyresniems kaip 12 mėnesių amžiaus galvijams pagal šio priedo 8–11 punktų reikalavimus, praėjus bent trimis mėnesiams po galvijo, kurio tyrimų rezultatai buvo teigiami, ir bet kurio tokio galvijo palikuonio, kuris galėjo užsikrėsti, išvežimo, rezultatai buvo neigiami,

4.1.3. epidemiologinio tyrimo rezultatai buvo neigiami ir bandoje, kuri epidemiologiniu požiūriu buvo susijusi su užkrėsta banda, buvo taikomi 4.1.2 punkto reikalavimai,

4.1.4. tačiau VMVT gali leisti neskersti veršelio, atvesto užkrėstos karvės, jei jis nuo karvės buvo atskirtas tuoj pat po apsiveršavimo; tokiu atveju veršeliui turi būti taikomi 4.2.3 punkto reikalavimai;

4.2. jeigu daugiau kaip vieno galvijo iš oficialiai enzootinės galvijų leukozės neapimtos bandos tyrimų pagal šio priedo 8–11 punktų reikalavimus rezultatai yra teigiami arba jeigu dėl kitų priežasčių įtariama, kad daugiau kaip vienas bandos galvijų yra užsikrėtęs:

4.2.1. visi galvijai, kurių tyrimų rezultatai buvo teigiami, ir tokių galvijų palikuonys turi būti išvežti ir paskersti valstybiniam veterinarijos gydytojui prižiūrint,

4.2.2. visų vyresnių kaip 12 mėnesių amžiaus galvijų dviejų tyrimų, atliktų pagal šio priedo 8–11 punktų reikalavimus ne dažniau kaip kas 4 mėnesius ir ne rečiau kaip kas 12 mėnesių, tyrimų rezultatai buvo neigiami,

4.2.3. visi kiti tokios bandos galvijai, juos identifikavus, turi likti laikymo vietoje, kol sulauks daugiau kaip 24 mėnesių amžiaus, o sulaukę tokio amžiaus turi būti ištirti pagal šio priedo 8–11 punktų reikalavimus, išskyrus atvejus, kai VMVT leidžia tokius galvijus vežti tiesiai į skerdyklą paskersti valstybiniam veterinarijos gydytojui prižiūrint,

4.2.4. bandoje, kuri epidemiologiniu požiūriu yra susijusi su užkrėsta banda, atliekamas epidemiologinis tyrimas ir gauti neigiami tyrimų rezultatai bei taikomi 4.2.2 punkto reikalavimai,

4.2.5. VMVT gali leisti neskersti veršelio, atvesto užkrėstos karvės, jei jis nuo karvės buvo atskirtas tuoj pat po apsiveršavimo; tokiu atveju veršeliui turi būti taikomi 4.2.3 punkto reikalavimai.

5. Pagal Reikalavimų 51 punkte nustatytą tvarką ir remiantis informacija, pateikta pagal Reikalavimų 18 punktą, Lietuvos Respublika arba jos regionas gali būti laikomi oficialiai neapimtais enzootinės galvijų leukozės, jeigu (pasirinktinai):

5.1. vykdomi visi reikalavimai, nurodyti šio priedo 1 punkte ir bent 99,8 % galvijų bandų yra oficialiai neapimtos enzootinės galvijų leukozės;

5.2. paskutinius trejus metus Lietuvos Respublikoje ar jos regione nebuvo patvirtinta nė vieno enzootinės galvijų leukozės atvejo, galvijams nerasta navikų, atsiradusių, kaip įtariama, dėl enzootinės galvijų leukozės, apie kuriuos privaloma pranešti ir kurių priežastys buvo ištirtos; 10 % atsitiktiniu atrankos būdu parinktų bandų visi vyresni kaip 24 mėnesių amžiaus galvijai per paskutinius 24 mėnesius buvo ištirti pagal šio priedo II skyriaus reikalavimus ir gauti neigiami tyrimų rezultatai;

5.3. bet kuriuo kitu metodu 99 % patikimumu nustatoma, kad mažiau kaip 0,2 % galvijų bandų buvo užkrėstos galvijų leukoze.

6. Lietuvos Respublika arba jos regionas išlaiko oficialiai enzootinės galvijų leukozės neapimtos šalies arba regiono statusą, jeigu:

6.1. visiems paskerstiems galvijams atliekamas poskerdiminis patikrinimas ir visi nustatyti navikai, kurie galėjo susidaryti dėl enzootinės galvijų leukozės, yra siunčiami laboratoriniam tyrimui;

6.2. VMVT informuoja Europos Komisiją apie visus enzootinės galvijų leukozės atvejus Lietuvos Respublikoje ar jos regione;

6.3. visi galvijai, kurių tyrimų, atliktų šio priedo 8–11 punktuose nurodytais tyrimų metodais, rezultatai buvo teigiami, yra paskerdžiami, o bandoms, kuriose jie buvo laikomi, taikomi apribojimai, kol pagal šio priedo 4 punkto reikalavimus sugražinamas jų turėtas statusas; visi vyresni nei dvejų metų galvijai buvo ištirti vieną kartą per pirmuosius penkerius metus po tokio statuso suteikimo pagal II skyriaus reikalavimus arba per pirmuosius penkerius metus po statuso suteikimo bet kuria kita tvarka ir 99 % patikimumu nustatoma, kad užkrėstos bandos sudaro mažiau kaip 0,2 % visų bandų; tačiau tais atvejais, kai bent trejus metus Lietuvos Respublikoje arba jos regione nė vienoje iš 10 000 bandų nebuvo nustatyta nė vieno enzootinės galvijų leukozės atvejo, šių Reikalavimų 51 punkte nustatyta tvarka gali būti priimtas sprendimas sumažinti įprastinių serologinių tyrimų skaičių, jei vyresniems kaip 12 mėnesių amžiaus galvijams, kasmet atsitiktiniu atrankos būdu pasirinktiems bent iš 1 % visų bandų, atliekamas tyrimas pagal šio priedo 8–11 punktų reikalavimus.

7. Oficialiai enzootinės galvijų leukozės neapimtos šalies arba jos regiono statusas laikinai sustabdomas pagal šių Reikalavimų 51 punkte nustatytą tvarką, jei tyrimais, kurie atliekami pagal šio priedo 6 punktą, nustatomi epidemiologiniai enzootinės galvijų leukozės pokyčiai Lietuvos Respublikoje arba regione, kurie buvo pripažinti oficialiai neapimtais enzootinės galvijų leukozės.

Oficialiai enzootinės galvijų leukozės neapimtos šalies arba jos regiono statusas gali būti sugrąžintas Reikalavimų 51 punkte nustatyta tvarka.

II. ENZOOTINĖS GALVIJŲ LEUKOZĖS TYRIMAI

8. Enzootinė galvijų leukozė turi būti nustatoma atliekant tyrimą imunodifuzijos agarų gelyje (toliau – AGID) metodu pagal reikalavimus, nurodytus 9 ir 10 punktuose, arba IFA metodu pagal reikalavimus, nurodytus 11 punkte. Tyrimas IFA metodu gali būti naudojamas tik individualiems galvijams tirti. Jeigu tyrimų rezultatais pagrįstai abejojama, papildomai atliekamas tyrimas AGID metodu.

9. Tyrimo AGID metodu metodika:

9.1. tyrimui naudojamam antigeno sudėtyje turi būti galvijų leukozės viruso glikoproteinas; antigenas turi būti standartizuotas pagal standartinį serumą (E1 serumą), kurį tiekia Valstybinė veterinarijos serumo laboratorija (State Veterinary Serum Laboratory), Kopenhaga;

9.2. Nacionalinis maisto ir veterinarijos rizikos vertinimo institutas, VMVT paskirtas koordinuoti enzootinės galvijų leukozės standartus ir diagnostinius metodus, yra atsakingas už laboratorijų standartinių darbinių antigenų kalibravimą pagal EB standartinį serumą (E1 serumą), kurį tiekia Danijos techninio universiteto Nacionalinis veterinarijos institutas;

Punkto pakeitimai:

Nr. [B1-517](#), 2009-12-02, *Žin.*, 2009, Nr. 145-6480 (2009-12-08), i. k. 109110MISAK00B1-517

9.3. laboratorijose naudojami standartiniai antigenai mažiausiai vieną kartą per metus turi būti pateikti Nacionaliniam maisto ir veterinarijos rizikos vertinimo institutui, kuris atlieka tyrimus pagal EB standartinį serumą. Naudojamas antigenas gali būti kalibruojamas ir pagal šio priedo 10 punkte nurodytą metodą;

Punkto pakeitimai:

Nr. [B1-517](#), 2009-12-02, *Žin.*, 2009, Nr. 145-6480 (2009-12-08), i. k. 109110MISAK00B1-517

9.4. tyrimui turi būti naudojami šie reagentai:

9.4.1. antigenas, kuriame turi būti enzootinės galvijų leukozės viruso specifinių glikoproteinų, standartizuotų pagal standartinį serumą (E1 serumą),

9.4.2. tiriamas serumas,

9.4.3. žinomas teigiamas kontrolinis serumas,

9.4.4. agarų gelis: 0,8 % agaras, 8,5 % NaCl, 0,05 M Tris-buferis, pH 7,2;

9.5. tyrimo eiga:

9.5.1. 15 mililitrų agarų turi būti įpilta į 85 mm skersmens Petri lėkštelę tokiu būdu, kad agarų storis būtų 2,6 mm,

9.5.2. agarė padaromos septynios sausos duobutės, kurios siektų lėkštelės dugną; duobutės išsidėstomos taip: viena centrinė duobutė ir šešios ją supančios duobutės; centrinės duobutės skersmuo – 4 mm, aplinkinių duobučių skersmuo – 6 mm; atstumas tarp centrinės ir aplinkinių duobučių – 3 mm, 1 tiriamo serumo; duobutės turi būti pripildomos iki pat viršaus, kad nebūtų menisko, □1 teigiamo kontrolinio serumo, į 2, 3, 5 ir 6 duobutes įpilama 73 □1 standartinio antigeno; į 1 ir 4 aplinkines duobutes įpilama 73 □,

9.5.3. į centrinę duobutę įpilama 32,

9.5.4. Petri lėkštelė inkubuojama 72 valandas uždarytoje drėgnoje kameroje kambario temperatūroje (20–27°C),

9.5.5. tyrimo rezultatai vertinami po 24 ir 48 valandų, tačiau galutinis rezultatas gaunamas ne anksčiau kaip po 72 valandų:

9.5.5.1. jeigu tiriamojo serumo antikūnų ir kontrolinio antigeno sąveika suformuoja precipitacijos liniją, analogišką linijai, susidariusiai tarp kontrolinio antigeno ir teigiamo kontrolinio serumo, tyrimo rezultatas teigiamas,

9.5.5.2. jeigu sąveika tarp kontrolinio antigeno ir tiriamojo serumo nesudaro precipitacijos linijos, tyrimo rezultatas neigiamas;

9.6. tyrimas laikomas negalutiniu, jeigu:

9.6.1. kontrolinis serumas su enzootinės galvijų leukozės kontroliniu antigenu nesudaro matomos precipitacijos linijos,

9.6.2. negalima nustatyti, ar tyrimo rezultatas yra neigiamas ar teigiamas; tokiu atveju tyrimas gali būti kartojamas, panaudojant koncentruotą serumą;

9.7. galima naudoti bet kokią kitą duobučių išdėstymo schemą, jeigu įmanoma nustatyti teigiamą E4 serumą, jį praskiedus neigiamu serumu santykiu 1:10.

10. Antigeno standartai nurodyti TEB Sausumos gyvūnų sveikatos kodekse, Diagnostinių tyrimų ir vakcinų standartų vadovo 2008 m. šeštojo leidimo 2.4.11 skyriaus B skirsnio 2 dalyje.

Punkto pakeitimai:

Nr. [B1-517](#), 2009-12-02, *Žin.*, 2009, Nr. 145-6480 (2009-12-08), i. k. 109110MISAK00B1-517

11. Reikalavimai enzootinės galvijų leukozės tyrimui IFA metodu naudojamoms medžiagoms ir reagentams, tyrimo standartizavimui ir jautrumui nurodyti TEB Sausumos gyvūnų sveikatos kodekse, Diagnostinių tyrimų ir vakcinų standartų vadovo 2008 m. šeštojo leidimo 2.4.11 skyriaus B skirsnio 2 dalyje.

Punkto pakeitimai:

Nr. [B1-517](#), 2009-12-02, *Žin.*, 2009, Nr. 145-6480 (2009-12-08), i. k. 109110MISAK00B1-517

12. Nustatant enzootinę galvijų leukozę, tyrimo IFA metodas gali būti naudojama pieno ar išrūgų mėginiais, paimtiems ūkyje, kuriame ne mažiau kaip 30 procentų yra melžiamos karvės, tirti; jeigu tiriama IFA metodu, būtina imtis priemonių užtikrinti, kad mėginiai būtų identifikuojami pagal galvijus, iš kurių paimtas tyrimui pienas arba serumas.

KONTROLIUOJAMOS GALVIJŲ IR KIAULIŲ UŽKREČIAMOSIOS LIGOS

1. Kontroliuojamos šios užkrečiamosios ligos:

1.1. galvijų ligos:

- 1.1.1. snukio ir nagų liga,
- 1.1.2. pasiutligė,
- 1.1.3. tuberkuliozė,
- 1.1.4. bruceliozė,
- 1.1.5. kontaginė galvijų pleuropneumonija,
- 1.1.6. enzootinė galvijų leukozė,
- 1.1.7. juodligė;

1.2. kiaulių ligos:

- 1.2.1. pasiutligė,
- 1.2.2. bruceliozė,
- 1.2.3. klasikinis kiaulių maras,
- 1.2.4. afrikinis kiaulių maras,
- 1.2.5. snukio ir nagų liga,
- 1.2.6. kiaulių vezikulinė liga,
- 1.2.7. juodligė.

2. Kitos:

- 2.1. Aujeskio liga;
  - 2.2. infekcinis galvijų rinotracheitas;
  - 2.3. *Brucella suis* infekcija;
  - 2.4. užkrečiamasis gastroenteritas.
-

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba, Įsakymas

Nr. [B1-517](#), 2009-12-02, Žin., 2009, Nr. 145-6480 (2009-12-08), i. k. 109110MISAK00B1-517

Dėl Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus 2004 m. balandžio 20 d. įsakymo Nr. B1-349 "Dėl Prekybos galvijais ir kiaulėmis veterinarijos reikalavimų patvirtinimo" pakeitimo

2.

Lietuvos Respublikos valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba, Įsakymas

Nr. [B1-342](#), 2011-06-30, Žin., 2011, Nr. 95-4495 (2011-07-23), i. k. 111110MISAK00B1-342

Dėl Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus 2004 m. balandžio 20 d. įsakymo Nr. B1-349 "Dėl Prekybos galvijais ir kiaulėmis veterinarijos reikalavimų patvirtinimo" pakeitimo

3.

Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba, Įsakymas

Nr. [B1-1051](#), 2015-11-25, paskelbta TAR 2015-11-26, i. k. 2015-18714

Dėl Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus 2004 m. balandžio 20 d. įsakymo Nr. B1-349 „Dėl Prekybos galvijais ir kiaulėmis veterinarijos reikalavimų patvirtinimo“ pakeitimo

4.

Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba, Įsakymas

Nr. [B1-705](#), 2019-09-30, paskelbta TAR 2019-10-01, i. k. 2019-15510

Dėl Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus 2004 m. balandžio 20 d. įsakymo Nr. B1-349 „Dėl Prekybos galvijais ir kiaulėmis veterinarijos reikalavimų patvirtinimo“ pakeitimo